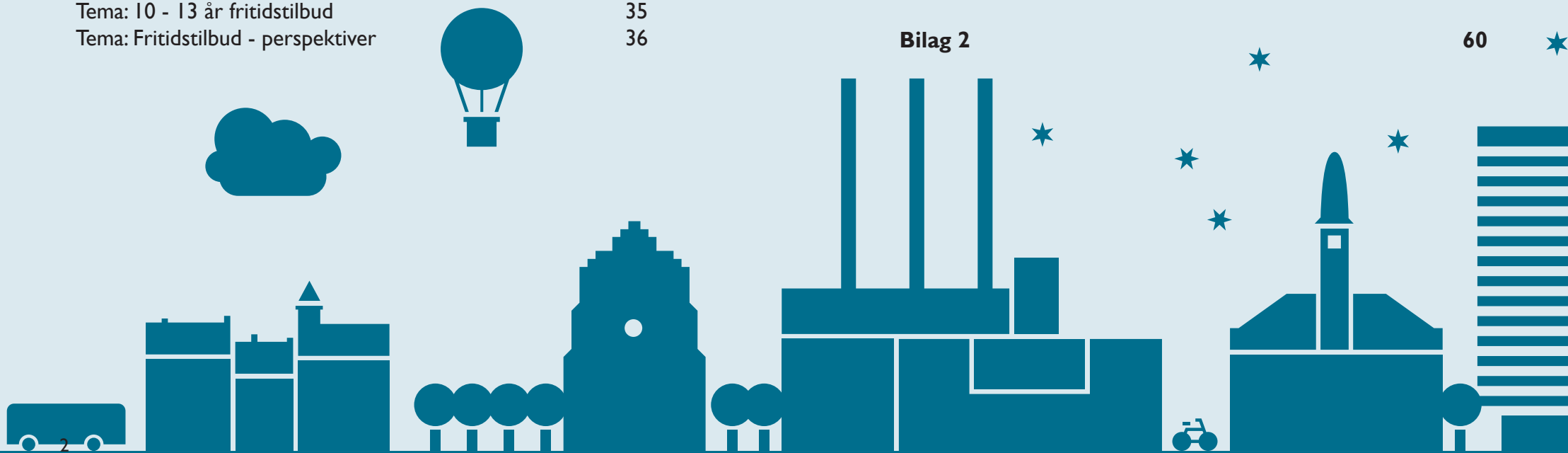

Velkommen til Børne- og Ungdomsudvalget

Indhold

Introduktion	3	Ungdom	37
		Tema: Ungdom	39
Det tidligere udvalgs arbejde	5	Tema: Ungdom - perspektiver	42
Dagtilbud	8	Kapacitet & Anlæg	45
Tema: Barnets første leveår	10	Tema: Kapacitet & Anlæg	47
Tema: Barnets første leveår - perspektiver	13	Tema: Kapacitet & Anlæg - perspektiver	50
Folkeskoler	16	Økonomi	52
Tema: Folkeskolen	18	Tema: Økonomi	53
Tema: Folkeskolen - perspektiver	27	Tema: Økonomi - perspektiver	56
Fritidstilbud	31	Bilag 1	59
Tema: 6 - 9 år fritidstilbud	34		
Tema: 10 - 13 år fritidstilbud	35	Bilag 2	60
Tema: Fritidstilbud - perspektiver	36		

Introduktion

Børne- og ungdomsudvalgets ressort - ydelser og budget

Børne- og Ungdomsudvalget (BUU) har ansvaret for de børne- og ungdomsrelaterede opgaver for børn og unge i alderen 0-18 år. Børne- og Ungdomsforvaltningens største opgaver er dagtilbud til børn og unge samt undervisning af børn og unge.

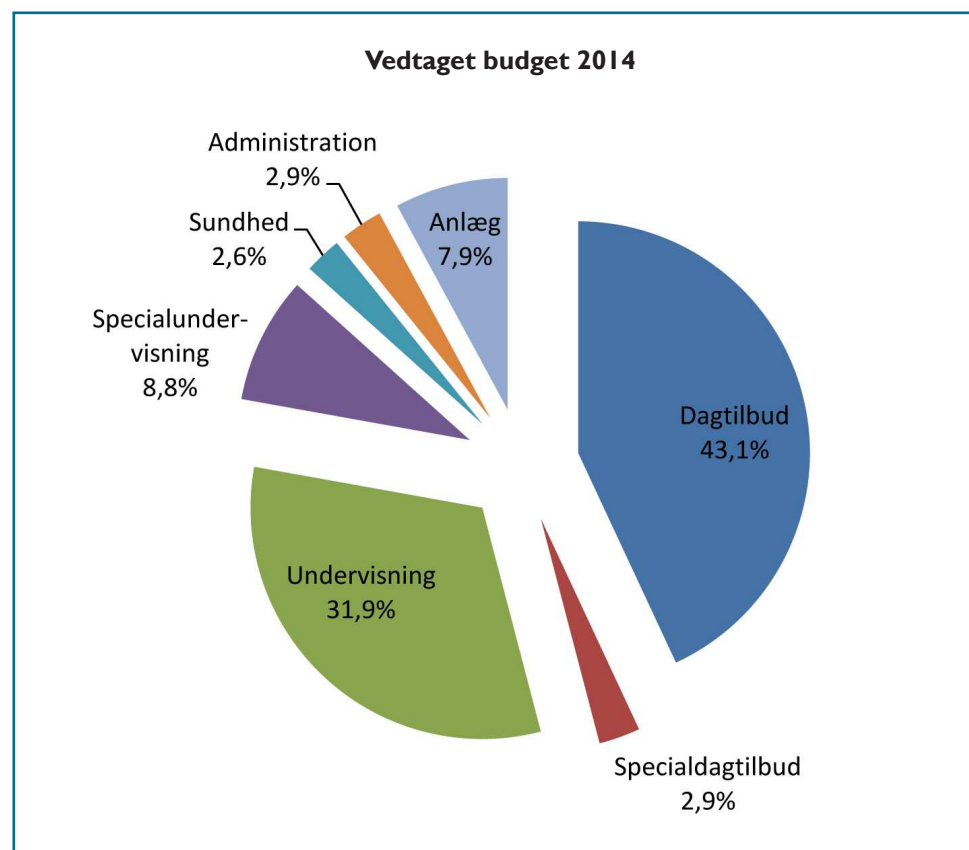
Tilbuddene omfatter ydelser som dagpasningstilbud for børn mellem 0-5 år, fritidshjem og klubtilbud samt undervisningstilbud til børn i skolealderen. Udvalgets ressortområde omfatter desuden ydelser til børn og unge inden for specialområdet samt tilbud inden for sundhedstjenesten. Udvalget har i denne sammenhæng dermed ansvaret for børn og unge fra før, de bliver født, hvor sundhedsplejen samarbejder med vordende mødre, til de fylder 18 år og går videre til ungdomsuddannelser eller arbejdsmarkedet. Sammen med forældrene er forvaltningens opgave at skabe rammerne for, at alle københavnske børn og unge sikres en god udvikling og uddannelse samt en sund opvækst, der kan danne grundlaget for trivsel og livsglæde i fællesskab med andre.

Københavns Kommune er landets største med over 560.000 indbyggere. Der er ca. 100.000 børn og unge fra 0 til 18 år, der anvender tilbuddene på børne- og ungdomsområdet - og forvaltningen er med næsten 18.000 ansatte (årsværk) kommunens største. Forvaltningens kerneopgaver varetages bl.a. på 69 folkeskoler (inkl. specialskoler) og ca. 600 enheder, der leverer serviceydelser inden for følgende områder:

- Dagtilbud til børn og unge:
  - dagpleje
  - vuggestuer
  - børnehaver
  - private pasningsordninger
  - fritidshjem
  - fritids-, junior- og ungdomsklubber
- Folkeskoler
- Specialinstitutioner
- Specialskoler
- Ungdomsskole
- Musikskolen

- Billedskolen
- Teaterbutikken
- Ungdommens Uddannelsesvejledning
- Rådgivning, herunder fx pædagogisk, psykologisk og socialrådgivning på skoler og øvrige enheder i forvaltningen
- Småbørns- og Skolesundhedspleje
- Børnetandpleje
- Børneklubben
- Specialundervisning for voksne

Det samlede budget til børne- og ungdomsområdet i København er på ca. 10,4 mia. kr. Fordelingen af budgettet fremgår af følgende figur:

Det tidligere udvalgs arbejde - og mulige fremadrettede perspektiver for det tiltrædende udvalg

Det tidligere udvalgs arbejde

Børne- og ungdomsområdet er en helt central del af det danske velfærdssystem og er derfor under konstant politisk bevågenhed, både på Christiansborg og i kommunerne. For at sikre bedst mulige rammer for de kommunalpolitiske prioriteringer, blev der i sidste udvalgsperiode udarbejdet en plan for udvalgets arbejde, herunder en tidsplan for, hvornår udvalget ville fokusere på hvilke overordnede temaer. Planen skulle sikre, at de politiske kræfter blev brugt så effektivt som muligt til gavn for hele sektoren.

BUU indledte derfor sit virke i 2010 med at drøfte og beslutte særlige fokusområder og hensigter, der efterfølgende blev nedfældet i et grundlagspapir for udvalgets arbejde. De specifikke fokuspunkter for udvalget var:

- **Pasningsgaranti** - udbygninger i forlængelse af befolkningstilvækst, så alle sikres plads inden for 4 km. fra hjemmet
- **Kapacitetsudvidelse** – Etablering af nødvendig kapacitet på dagtilbuds-, skole- og klubområdet for at kunne dække det stigende behov for pladser som følge af den demografiske udvikling.
- **Økonomi** – ansvarlighed, god økonomistyring og ny budgetmodel
- **Dagtilbud** – tidlig og tværgående indsats med henblik på at bekæmpe negativ social arv
- **Skole** – grundlæggende fagligt løft og øget tilfredshed blandt børn, forældre og ansatte
- **Fritidsordninger og tilbud** – sammenhængende indsats på tværs af skole og fritidstilbud og fokus på leg og læring
- **Ungdomsklubber** – gode klubtilbud til unge, der lever i miljøer, hvor der er stor risiko for kriminalitet

- **Ungdomsuddannelse** – at byens unge er i gang med en ungdomsuddannelse, og at skolen, Ungdommens Uddannelsesvejledning, erhvervsuddannelserne og andre arbejder godt sammen
- **Sundhed** – tværgående og tidlig sundhedsindsats for at sikre de bedste udviklingsmuligheder for byens børn
- **Inklusion** – udvikling af specialområdet, så børn med særlige behov sikres særlig støtte
- **Integration** – mindske præstationsgab i skolen mellem børn med anden etnisk baggrund end dansk og etnisk danske børn og sikre tosprogede en god sproglig udvikling i institutions-, fritids- og skolelivet.
- **Resultatorienteret og attraktiv arbejdsplads** – høj medarbejdertrivsel og lavt sygefravær

I forlængelse af de besluttede principper traf udvalget en række centrale beslutninger i perioden, der havde betydning for den grundlæggende kernerdrift i kommunen og havde mindre fokus på afgrænsede projekter og tidsbegrænsede bevillinger. En oversigt over de besluttede politikpakker fremgår i bilag 1. Der har i sektoren været stor tilfredshed med den større gennemsigtighed i de politiske initiativer, og på trods af mange reformer er perioden blevet oplevet som mere rolig end tidligere, bl.a. fordi planlægningen gav mulighed for højere grad af inddragelse af ledere og medarbejdere.

Styringsprincipper

Der blev derudover truffet beslutning om at arbejde med et styringsprincip om dialogbaseret ledelse, som fortsat er gældende i forvaltningen. Denne ledelsesform er kendetegnet ved at udgøre en enkelt og stringent model, hvor resultater og effekter er i fokus. Det bærende princip er, at der mellem den lokale ledelse, områdeledelsen og direktion er tillid og jævnlige dialoger med afsæt i relevant data på det område, lederen har ansvar for. Dialogen og den tilhørende ledelsesinformation tager udgangspunkt i fire udvalgte områder, der går på tværs i alle kommunens forvaltninger, henholdsvis, 1) Faglig kvalitet, 2) Oplevet kvalitet 3) Styr på økonomien og 4) Attraktiv arbejdsplads.

Borgerrepræsentationen vedtog i 2013 ”Kodeks for tillid i Københavns Kommune”, der skal guide det politiske niveau og det øverste embedsniveau i deres styring og ledergerning i et tillidsbaseret perspektiv. Tillidsreformen ligger i sin forlængelse af tankerne bag den dialogbaserede ledelsesform - og senest understøttes begge disse initiativer af en MED-aftale (samling af samarbejdsudvalg og arbejdsmiljøudvalg), der sætter rammer for samarbejdet mellem de ansatte i Børne- og Ungdomsforvaltningen. Styringsprincipperne uddybes i afsnittet ”Dialogbaseret ledelse og tillidsdagsordenen”

De væsentligste fokusområder for det nye udvalg

Der er i det følgende udarbejdet tematiske beskrivelser af de væsentligste områder for Børne- og Ungdomsforvaltningens arbejde i de kommende år.

Temaerne er delt op på følgende måde:

- Indledningsvis præsenteres faktuel information om området og en indledende rammesætning om temaet.
- Det enkelte tema afsluttes med en beskrivelse af relevante perspektiver for udviklingen i de kommende år.

Forvaltningen anbefaler, at udvalget drøfter perspektiverne og i lighed med tidligere udarbejder et grundlagspapir og en arbejdsplan. Der tegner sig allerede nu tre temaer, som udvalget allerede i løbet af foråret 2014 skal tage stilling til, uafhængigt af, hvilken øvrig tidsplan udvalget lægger for det politiske arbejde. Dette centrerer sig om 1) at sikre en vellykket implementering af folkeskolereformen, 2) at imødekomme det omfangsrige behov for pladser til børn i vuggestue-, børnehave- og skolealderen og 3) at sikre et solidt økonomisk råderum og bidrage til den kommunale effektivisering. Disse tre hovedudfordringer beskrives kort nedenfor og er derudover beskrevet mere omfangsrigt senere.

En vellykket implementering af folkeskolereformen

Folketinget har besluttet at gennemføre en folkeskolereform, der skal implementeres fra august 2014. Reformen er en faglig reform, der skal sikre, at eleverne i 8. klasse kan det, de i dag kan i 9. klasse. I forbindelse med aftalen om folkeskolereformen er der opstillet tre klare mål, som folkeskolens udvikling skal måles på: 1) Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige,

de kan, 2) Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater og 3) Tilliden til og trivsel i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis. Opgaven med at implementere folkeskolereformen er dog meget omfangsrig og kompleks, da den knytter an til både en række økonomiske, anlægsmæssige, ledelsesmæssige, overenskomstsmæssige og undervisnings- samt læringsmæssige problemstillinger, der hver for sig rummer en række udfordringer, der vil kræve politisk stillingtagen.

Sikring af tilstrækkeligt med pladser til børn og unge i byens institutioner

Et af de primære grundvilkår i kommunen er det forhold, at flere og flere familier ønsker at bo i København, og at børnetallet derfor er stigende. Udviklingen i befolkningstallet giver imidlertid udfordringer på kort sigt med at sikre tilstrækkeligt med pladser i dagtilbud og spor på skolerne. Der skal være plads i de københavnske dagtilbud og skoler til byens børn og unge. Men fx er nybyggeri omkostningsfuldt og tager tid. Byen lider også af pladsmangel, hvorfor flere behov ofte skal prioriteres i forhold til hinanden, fx forholdet mellem inde- og udeareal. Det kræver en langsigtet strategi og rettidig omhu at sikre den rette type af kapacitet på den rigtige placering i byen - og at denne kapacitet er færdigbygget til at dække behovet, når børnene er der. Frem mod budget 2015 vil det kræve udvalgets politiske stillingtagen til en række centrale udfordringer og prioriteringer.

Solidt økonomisk råderum

Et stigende kommunalt udgiftspres – bl.a. som følge af lavere indtægter fra staten i blok- og udligningstilskud - medfører, at kommunen generelt er underlagt løbende effektiviseringskrav. Et stigende børnetal kombineret med fx udbygningsbehov gør, at børne- og ungdomsområdet i lighed med resten af kommunen har stort fokus på afbureaukratisering og effektivisering, således at der fortsat er ressourcer til at sikre den bedst mulige udvikling for børn og unge inden for den politisk fastsatte økonomiske ramme. Det hidtidige niveau for årlige effektiviseringer på tværs af forvaltninger er ikke længere tilstrækkeligt. Det medfører, at Børne- og Ungdomsudvalget i de kommende år forventeligt skal effektivisere eller finde besparelser for et omfattende millionbeløb. Det forventes at ville medføre krav om politiske prioriteringer med henblik på at identificere og gennemføre effektiviseringer og omprioriteringer inden for det eksisterende serviceniveau - alt imens der skal sikres omstilling og tilpasning til fremtidens efterspørgsel.

Dagtilbud

Fakta - ½ - 5 år

Området hører under Dagtilbudsloven. Det er nationalt lovkrav, at der er pasningsgaranti fra barnet er seks måneder inden for kommunegrænsen, mens det i København er besluttet, at der skal tilbydes pasning inden for fire kilometer fra bopælen. Nye institutioner etableres med minimum fem grupper. En gruppe består af 12 vuggestuebørn eller 22 børnehavebørn.

Antal klynger/enheder/netværk

Der er **77** kommunale klynger, **4** selvejende klynger og **39** netværk. (dækker aldersgruppen ½ - 18 år).

Befolkningsændring

0 - 5 år 1. januar	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2023
P2013		44.120	44.832	45.427	46.031	46.462	47.157	51.626

Dagtilbud til børn med særlige behov

I København er der en bred vifte af dagtilbud til børn med særlige behov. Det betyder, at børn med særlige behov bliver mødt af tilbud, der fagligt og socialt udvikler dem mest muligt, afhængigt af den enkeltes behov. Det kan være i et inkluderende tilbud på almenområdet, eller i mere skærmede tilbud (basisplads) eller i segregerede tilbud (specialbørnehave).

Oversigt over basisplads- og specialbørnehavetilbud 2013

Tilbud	Samlet antal tilbud	Målgruppe	Samlet antal pladser
Basisdagpleje	22	Fx børn der er for tidligt født	28
Basispladser	27	Børn med gennemgribende udviklingsforstyrrelser, ADHD, lettere generelle indlæringsvanskeligheder, socio-emotionelle vanskeligheder, hørehæmmede og nedsat immunsystem	195,25
Specialbørnehaver	7	Børne med vidtgående indlæringsvanskeligheder og vidtgående bevægehandicap	186

Hvor mange pladser har vi?

Kapaciteten i august 2013 er **35.551 pladser** for aldersgruppen ½ - 5 år. Desuden er der **2.292 pladser** under etablering.

Hvad koster det om måneden at gå i daginstitution?

Dagpleje **3.410 kr.** med frokost.

Vuggestue **3.361 kr.** med frokost / **2.782 kr.** uden frokost.

Børnehave **2.409 kr.** med frokost / **1.816/1.501 kr.** uden frokost.

Forældrebetalingen udgør **25 procent** svarende til den maksimale takst.

Tema: Barnets første leveår

Hver dag møder cirka 35.000 børn og unge op i et af Københavns Kommunes dagtilbud. Børnene tilbringer ofte mange timer om dagen i dagtilbuddet fem dage om ugen, fra de er omkring et år til det år, de fylder seks år. De relationer, de oplevelser og de muligheder, barnet får i den tid, det er i dagtilbuddet, har afgørende betydning for dets udvikling og vej frem i livet.

Forældrene til det lille næsten nyfødte barn, står over for flere valgmuligheder, når de skal vælge, hvor deres barn skal passes og udvikles, mens de går på arbejde. I Københavns Kommune er der en bred vifte af tilbud, der spænder fra dagpleje og vuggestue, mulighed for pasning af barn i eget hjem eller ansættelse af en privat børnepasser. Når barnet bliver to år og ti måneder, skal det starte i børnehave. Nogle vuggestuer er integreret med børnehaven, og barnet flytter automatisk videre, mens andre er selvstændige børnehaver, og her skal forældrene vælge institutionen aktivt til.

I Københavns Kommune er der følgende typer pasningstilbud på 0-5 års området:

	0-2 års pladser	3-5 års pladser
Vuggestuepladser	12.978	-
Børnehavepladser	-	19.688
Kommunal dagpleje (herunder flerbørnsdagpleje)	585	-
Privat dagpleje	164	-
Privat Børnepasning	705	187
Puljeinstitutioner	7	87
Privatinstitutioner	330	665
Pasning af eget barn	415	-

København skal være en god by at vokse op i, og her spiller de københavnske daginstitutioner og dagplejen en stor rolle. I daginstitutionerne kan man skabe rammer og en kultur, der styrker børns sundhed, trivsel og selvværd. Her skal

de københavnske børn mødes af professionelle voksne som tilbyder barnet tryk-
hed, nærvær og omsorg.

Også uden for dagtilbuddene møder børn i København fagprofessionelle fra Børne- og Ungdomsforvaltningen. Der tilbydes besøg fra sundhedsplejersken, som fortsætter med at følge barnet ind i skolelivet. Mens barnet går i dagpleje eller institution, samarbejder pædagoger og pædagogmedhjælpere med andre fagprofessionelle i Børne- og Ungdomsforvaltningen om at sikre barnet de bedste udviklingsmuligheder. Tilsvarende føres der tilsyn med kommunens private pasningsordninger.

Ifølge lovgivningen skal alle institutioner udarbejde pædagogiske læreplaner for det enkelte barn. Ud fra læreplanerne arbejder institutioner i København blandt andet med:

- Barnets alsidige udvikling, hvor børn skal have mulighed for at opleve sig selv som afholdte og værdsatte individer, der er beskyttet af et fællesskab, alt imens de også skal lære at se og forstå samspillet og de konflikter, der kan opstå med andre – både børn og voksne.
- Sociale kompetencer, hvor børn i omsorg og respekt skal have mulighed for at udvikle konstruktive og nære relationer til andre mennesker.
- Sprog, hvor børn skal støttes i at udvikle deres danske ordforråd og i at forstå de begreber og regler, der gælder for det talte sprog. Sprog er forudsætningen for at udtrykke sig og kommunikere med andre.
- Krop og bevægelse, hvor børn styrker deres motoriske færdigheder, udholdenhed og bevægelighed.
- Naturen og naturfænomener, hvor børn ser naturen som eksperimentarium og legerum og danner grundlaget for en varig interesse, respekt og ansvarlighed for natur og miljø.
- Kulturelle udtryksformer og værdier, hvor børn gennem mødet med andre udtryksformer – både kunstnerisk, kulturelt, ved at stifte bekendtskab med andre måder at leve på og andre værdier – udfoldes til hele, nysgerrige og tolerante mennesker.

Pejlemærker for pædagogisk kvalitet

For alle daginstitutioner i København er der vedtaget seks pejlemærker for pædagogisk kvalitet. Pejlemærkerne er afsættet for, at alle dagtilbud forholder sig til,

hvordan man lokalt vil formulere og praktisere sit pædagogiske faglige grundlag. Pejlemærkerne beskriver således en fælles retning for den mangfoldighed af pædagogikker, metoder og strategier, der eksisterer og udvikles i institutionerne i København. De seks pejlemærker er:

- Sociale relationer – positiv voksenkontakt hver dag
- Inklusion og fællesskab – børne- og ungefællesskaber til alle
- Sprogindsatsen – muligheder gennem sprog
- Forældresamarbejde og forældrepartnerskab
- Sammenhæng – også i overgange
- Krav om refleksion og metodisk systematik i den pædagogiske praksis

Udover hele tiden at have fokus på barnets udvikling og trivsel, arbejdes der i løbet af de fem år, som barnet går i daginstitution (eller en del af tiden i dagpleje) hen mod at gøre barnet parat til at begynde i skolen. At være skoleparat betyder, at barnet rummer en mængde af færdigheder og kompetencer, som gør, at det er motiveret for skolen, trænger til nye udfordringer og er parat til at lære noget nyt. Konkret handler det både om motoriske færdigheder, sproglige færdigheder, sociale og relationelle kompetencer og i udgangspunktet at kunne forstå og følge fælles beskeder. I Københavns Kommunes daginstitutioner arbejdes der på, at alle børn skal opleve helhed i deres liv – og der er særligt fokus på, at barnet og dets forældre oplever, at der er et tæt samarbejde mellem for eksempel børnehave og skole om at sikre en tryk og god overgang.

Der arbejdes løbende med at udvikle metodiske og systematiske tilgange til arbejdet på dagtilbudsområdet, fx via såkaldte refleksionsfællesskaber, hvor ledere og medarbejdere årligt drøfter et særligt tema med betydning for det pædagogiske arbejde med børnene.

Struktur på dagtilbudsområdet

I 2011 blev der indført en ny struktur på daginstitutionsoverområdet med indførelsen af klynger og netværk. Baggrunden var bl.a., at de københavnske dagtilbud var relativt dyre, først og fremmest på grund af en struktur, hvor en relativt stor andel af pladsprisen gik til administration og ledelse. Et stigende børnetal, krav om besparelser og effektiviseringer samt behov for en mere klar ledelsesstruktur for institutionsområdet betød, at der var et ønske om at tænke i nye baner for at sikre en bedre økonomisk og administrativ bæredygtighed. I Københavns Kom-

mune er lidt under halvdelen af kommunens institutioner selvejende, mens den anden halvdel er kommunale. Børn og forældre skal i udgangspunktet møde samme serviceniveau, uanset hvilket tilhørsforhold institutionen har, men der er forskellige frihedsgrader i de to forskellige institutionstyper.

Strukturændringen betød, at de kommunale institutioner blev samlet i klynger (77 kommunale klynger) med en overordnet klyngeleder og en pædagogisk leder for den enkelte enhed, men uden de souschefer, der tidligere havde været. En klynge består typisk af 4-6 enheder med i alt 350 - 400 børn. De selvejende institutioner blev samlet i 39 netværk uden en egentlig leder, men med en netværkskoordinator og mulighed for at samarbejde og koordinere forskellige opgaver.

Indførelsen af klynger medførte:

- en større samlet personalegruppe, der skaber mindre sårbarhed over for sygdom, uddannelse og øvrigt fravær i personalegruppen samt mulighed for at dele en eller flere vikarer
- mulighed for bedre strategisk administrativ ledelse, som er en kompleks opgave
- mulighed for og ressourcer til pædagogiske aktiviteter på tværs af enheder, fx temaer, profiler o.l.
- mindre økonomisk sårbarhed i forhold til en mere fleksibel pladsstruktur i lokalområdet, hvor det er muligt hurtigt og løbende at op- og nednormere og ændre pladser fra fx vuggestue- til børnehavepladser afhængigt af behovet i lokalområdet
- en mere ensartet administration på tværs af enheder
- forudsætninger for et tæt og ligeværdigt samarbejde med den/de lokale skole(r) for at styrke helhedsperspektivet for børnene

Dagtilbud for børn med særlige behov

I Københavns Kommune skal børn og unge med særlige behov modtage den støtte og hjælp, der både fagligt og socialt gavner det enkelte barn mest. For at sikre at indsatsen bliver så god som mulig, tilrettelægges støtten i samarbejde med barnet og forældrene og dagtilbuddet. Der er forskellige tilbud til børn og unge med særlige behov alt efter barnets alder og funktionsniveau, men som ud-

gangspunkt forsøges det så vidt det er hensigtsmæssigt at undgå, at barnet eller den unge tages ud af fællesskabet i nærmiljøet.

Basisdagpleje

Som et supplement til den almindelige kommunale dagpleje tilbyder Københavns Kommune basisdagplejen. Basisdagplejen er for børn med et særligt pasningsbehov, eksempelvis grundet for tidlig fødsel, forsinket udvikling, sygdom, nedsat immunforsvar eller børn med svage forældrerelationer.

I basisdagplejen bliver børnene passet i et privat hjem, ligesom i dagplejen. Barnet får tid og ro til at udvikle sig i sit eget tempo og med ekstra nærvær af erfarne og særligt udvalgte dagplejere - eller dagplejere med pædagogisk uddannelse. Derudover er der oprettet to basisflerbørnsdagpleje, hvor der er 4 børn og 3 voksne.

Basispladser

Basispladser er for børn, der har glæde af samvær med børn i almindelige daginstitutioner på trods af psykiske og fysiske handicap eller andre særlige behov, der gør det svært for dem at være i en vuggestue eller børnehave på almindelige vilkår.

Et barn i en basisplads indgår typisk i en basisgruppe på ca. 6-8 børn i en almindelig daginstitution. Københavns Kommune har 198 basispladser fordelt på 25 almene daginstitutioner. I disse institutioner er der ekstra personale og særlige pædagogiske tilgange, som kan støtte op omkring det enkelte barn.

Familiepladser

Ud over muligheden for en plads i basisdagpleje, i en basisplads eller i en specialinstitution, har forældre mulighed for at søge om familieplads. En familieplads er en særlig plads i en almindelig daginstitution, som tilbydes børn, der i kortere eller længere perioder har brug for særlig individuel omsorg, opmærksomhed og støtte.

Tema: Barnets første leveår - Perspektiver

Der tegner sig i den kommende periode en række udfordringer på 0-5 års området. I dette afsnit gennemgås de temaer, der forventeligt vil være politisk opmærksomhed omkring i de kommende år.

Styrkelse af arbejdet med overgange

Der er ca. 35.000 børn i alderen 0-6 år i Københavns Kommune. Disse børn vil typisk opleve fire skift eller flere, inden de starter i skolen. Nogle børn har endda flere skift, fordi de bliver visiteret til et andet tilbud eller flytter, mens andre børn er uden for institutionslivet, indtil de er 3 år, og skal derefter ind i institutionslivet. Med udgangspunkt i den viden forestår der et fortsat arbejde med at sikre et sammenhængende børneliv for alle børn – uanset valg af pasningsform – i kommunen – samt at sikre, at viden om det enkelte barn bliver givet videre og anvendt til at understøtte barnet med de bedst mulige betingelser i overgangen fra et tilbud til et andet.

Styrkelsen af indsatsen for udsatte børn

I henhold til loven om forebyggende sundhedsydelser for børn og unge er kommunerne forpligtede til at yde en generel sundhedsfremmende indsats, samtidig med at børn med særlige behov skal tilbydes en særlig indsats.

Københavns Kommune har i de seneste år haft fokus på at styrke den tværfaglige indsats om de sårbare og udsatte børn i dagtilbud. Ligeledes er sundhedsplejens generelle tilbud og indsatsen til de udsatte familier styrket.

Det er fortsat en udfordring at sikre, at alle børn får den støtte, de har behov for til at klare sig godt senere i livet. Et barn går igennem mange faser i sin udvikling og møder forskellige voksne frem til skolestart - lige fra sundhedsplejen til personalet i dagpleje/vuggestue og børnehave. Gennem børnelivet er forældrene og familien derfor den egentlige røde tråd. Det er særligt i overgange mellem forskellige tilbud, at familierne har behov for støtte til, at deres børn bedst muligt hjælpes videre til de rette tilbud, og dermed får de bedste muligheder for at udvikle hele deres potentiale. Der vil være et fortsat arbejde med at knytte

familierne tættere på, og bl.a. at styrke samarbejdet med Socialforvaltningen i tilrettelæggelsen af sammenhængende familie- og børneindsatser.

Udvikling af inklusionsindsatsen i dagtilbud

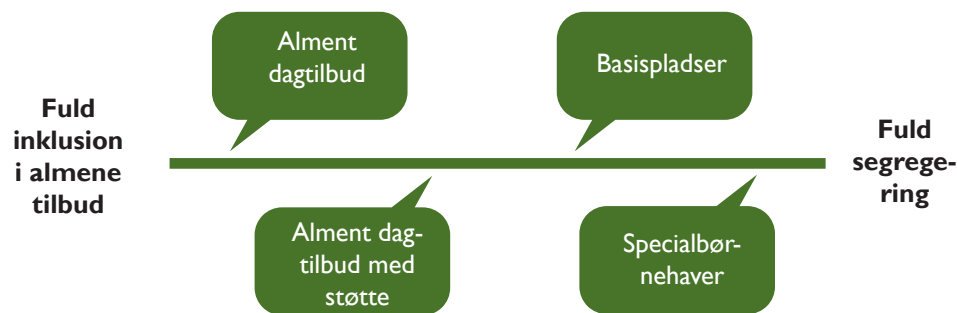
Der er i de senere år arbejdet med inklusion i dagtilbuddene. Der er et vigtigt udviklingspotentiale i dagtilbuddene, fordi det er her, børnene får deres første vigtige læring om sociale relationer, deres plads i fællesskabet og personlige handlemuligheder.

Der arbejdes derfor på at styrke den tidlige indsats gennem tæt samarbejde imellem de fagpersoner, der ser børnene i deres dagligdag, og de faggrupper, der skal fungere som støtte og fagligt sikkerhedsnet i forhold til de mest sårbare og udsatte børn og familier. Konkret er Børne- og Ungdomsforvaltningen i øjeblikket i gang med at etablere en pendant til skolernes ressourcecentre på småbørnsområdet – såkaldte ressourceteams. Målsætningen med såvel ressourceteams som ressourcecentre (omtales under skoletemaet) er at sikre en koordineret indsats for og omkring det enkelte barn og familie på tværs af fagligheder. Målet med indførelsen af ressourceteams er desuden helt specifikt at understøtte en bevægelse hen imod en tidligere og mere forebyggende indsats.

Udvidelse/ nuancering af tilbudsviften målrettet børn med særlige behov

I København er der en bred vifte af dagtilbud til børn med særlige behov. Det drejer sig fx om børn med gennemgribende udviklingsforstyrrelser, autisme eller ADHD. Disse børn bliver mødt af en række tilbud, som samlet set vurderes at favne alle børn med de forskelligheder og de fælles behov, som de nu engang har. Det kan være i et inkluderende tilbud på almenområdet eller i mere skærmede (segregerede) tilbud i en specialbørnehave.

Oversigt over tilbudstyper til børn med særlige behov i almen- eller specialområdet:

Trods en bred tilbudsvifte er der efterspørgsel fra nogle forældre til børn med særlige behov for tilbud, som i større eller mindre grad udfordrer de kommunalt fastsatte rammer for de særlige dagtilbud (0-5 år). Denne gruppe forældre ønsker flere eller andre fleksible tilbud til deres børn, hvilket også kan blive et aktuelt politisk emne i en kommende periode.

Styrkelse af sprogindsatsen i dagtilbud

Sproget har stor betydning for barnets forudsætninger for at indgå i sociale og faglige fællesskaber, og sproget er et vigtigt redskab til læring og dermed også en afgørende faktor for i hvilket omfang, barnet vil kunne profitere af daginstitutionens læringsmiljø og på længere sigt skolens undervisning.

Anvendelsen af et systematisk sprogvurderingsmateriale skal være med til at sikre, at så få børn som muligt påbegynder skolen med et underudviklet sprog, som hæmmer deres indlæringsmuligheder. Generelt har sprogvurderingsmaterialet skabt forudsætninger for et fagligt løft til institutioner og skoler. Særligt har et fælles fagsprog om børnenes sproglige udvikling været med til at danne grundlag for en bedre overgang mellem dagtilbud og skole.

Ikke alle børn i dagtilbud sprogvurderes, da det er det pædagogiske personale, der foretager en faglig vurdering af, hvilke børn der kunne have brug for en målrettet sprogindsats. Antallet af sprogvurderede børn i 2012 svarer til cirka 20 procent af alle 3-årige og 5-årige. Målet er at identificere og understøtte de mest sprogligt udfordrede børn.

Via sprogvurderingen indplaceres de sprogvurderede børn i følgende tre kategorier:

- **Generel indsats** - omfatter børn, som har en alderssvarende sproglig udvikling. Fælles for børnene er, at de bruger et varieret sprog og har en god forståelse for sproget.
- **Fokuseret indsats** - omfatter børn, som vurderes at have behov for en indsats inden for mindst et sprogområde. Fælles for børnene er, at de bruger sproget og viser, at de forstår talt sprog, men begge dele kun i et vist omfang. Disse børn kan have sproglige vanskeligheder.
- **Særlig indsats** - omfatter børn, som vurderes at have behov for en særlig sprogstimulerende indsats. Denne særlige indsats medfører ofte en indstilling til PPR.

Nedenstående tabel viser fordelingen af 3-årige børn i de tre indsatsgrupper: særlig, fokuseret og generel. Ikke placeret betyder, at børnene er forsøgt sprogvurderet, men det har ikke været muligt at beregne en totalscore. Dette kan skyldes, at sprogvurderingen er blevet afbrudt.

Tabel om udvikling 3-årige

	2012		2011	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Særlig indsats	553	35 %	205	40 %
Fokuseret indsats	231	15 %	83	16 %
Generel indsats	738	47 %	211	41 %
Ikke placeret	36	2 %	19	4 %
Total	1558	100 %	518	100 %

Nedenstående tabel viser fordelingen af 5-årige i de tre indsatsgrupper: særlig, fokuseret og generel.

Tabel om udvikling 5-årige

	2012		2011	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Særlig indsats	438	29 %	358	30 %
Fokuseret indsats	258	17 %	221	19 %
Generel indsats	769	51 %	534	45 %
Ikke placeret	41	3 %	68	6 %
Total	1506	100 %	1181	100 %

Samlet set viser fordelingen af børn ift. sprogvurderingerne, at antallet af børn med behov for en fokuseret og specifik sprogindsats er faldet minimalt, og at der samtidig er et stigende behov for en generel sprogindsats. Derudover er der fortsat børn med sproglige udfordringer, der ikke fanges i forbindelse med fx sprogvurderingerne for 3 og 5 år og først identificeres i forbindelse med den obligatoriske sprogvurdering i børnehaveklassen. Der forestår således et fortsat arbejde med at kvalificere og udvikle sprogarbejdet på 0-5 års området.

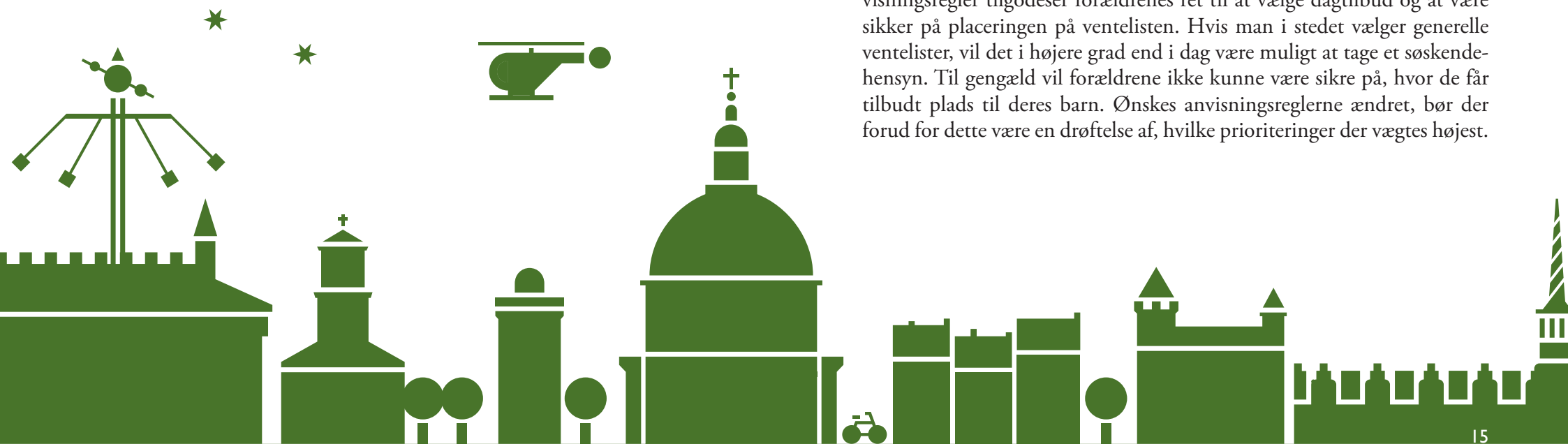
Samspil mellem det selvejende og det kommunale område

Der er behov for, at samarbejdet mellem forvaltningen og de selvejende institutioner får en endnu mere klar ramme for, hvilke fælles mål og ambitioner der sættes for de kommende års udvikling. Ikke mindst, med henblik på at understøtte de forskelle mellem det kommunale og det selvejende institutionsområde, der endnu ikke er blevet understøttet tilstrækkeligt. I den forbindelse kan overvejelser om, hvorledes civilsamfundet og forældre i højere grad inddrages i opgaveløsningen, være relevante - lige som eksempelvis nye samarbejdsformer, administrativt samarbejde, styring og dataudveksling samt muligheder for udvidet offentligt-privat samarbejde kan være perspektiver, der kan overvejes fremadrettet.

Nye anvisningsregler til dagtilbud

Anvisningsreglerne er et sæt regler, der bestemmer, i hvilken rækkefølge børnene får anvist plads. Uanset valg af regler kan alle forældres præferencer om bestemte pladser ikke opfyldes. I den udstrækning det er muligt, tages hensyn til forældrenes præferencer, men der kan aldrig gives en garanti for, at deres ønsker imødekommes.

Anvisningsreglerne er et spørgsmål om til- og fravalg. De nuværende anvisningsregler tilgodeser forældrenes ret til at vælge dagtilbud og at være sikker på placeringen på ventelisten. Hvis man i stedet vælger generelle ventelister, vil det i højere grad end i dag være muligt at tage et søskendehensyn. Til gengæld vil forældrene ikke kunne være sikre på, hvor de får tilbudt plads til deres barn. Ønskes anvisningsreglerne ændret, bør der forud for dette være en drøftelse af, hvilke prioriteringer der vægtes højest.

Folkeskoler

Fakta - folkeskoler

Området hører under Folkeskoleloven. Det er et nationalt lovkrav, at undervisningspligten overholdes. Hvis afstanden mellem hjem og skole er for stor, eller trafikken taler for det, er der krav om transport.

Enhver elev har retskrav på at få plads på den skole, der hører til deres bopæl. Skolerne i København har hver deres grunddistrikt, der sikrer dette retskrav. Grunddistrikterne gennemgås årligt med henblik på at sikre og optimere kapacitetsudnyttelsen. De politisk vedtagne kriterier for justeringer af grunddistriktet er kapacitetsudnyttelse, trafiksikkerhed, socioøkonomi og tosprogsfordeling samt mindst mulige indgreb i forhold til den hidtidige distriktsopdeling.

Befolkningsændring (prognose)

6 - 15 år år 1. januar 2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2023
2013	46.253	47.383	48.819	50.073	51.390	52.390	55.873

Hvilke skoletilbud har vi?

- **Ni specialklasserækker** med plads til i alt **516 børn**. Pladserne tilbydes børn og unge med læsevanskeligheder, tale- eller hørevanskeligheder, lettere generelle indlæringsvanskeligheder, gennemgribende udviklingsforstyrrelser, specifikke indlæringsvanskeligheder og bevægelsesvanskeligheder.
- **10 specialskoler** med i alt **971 pladser**. De tilbydes børn og unge med lettere eller vidtgående generelle indlæringsvanskeligheder, gennemgribende udviklingsforstyrrelse og specifikke indlæringsvanskeligheder.
- **Tre typer af fleksible tilbud**. De fleksible tilbud er alternativer til dagbehandling og specialskole.
- Tilbud til **707 børn og unge om** undervisning via døgninstitutioner enten som dagbehandling eller som et led i et permanent ophold. SOF driver disse tilbud.

Hvor mange skoler og spor har vi?

69 skoler med 155 spor
(heraf **10 specialskoler**)

Hvor mange elever er der pr. 5.9.13?

34.129

Udviklingen i karakterer fra 2010 - 2012

Gennemsnit i bundne prøvefag ved Folkeskolens afgangsprøve:

2010	6,10
2011	6,14
2012	6,35

Privatskoleelever 0. - 9. klasse

25 procent

Tema: Folkeskolen

Den grundlæggende opgave for de københavnske folkeskoler er at give eleverne kundskaber og færdigheder, der giver eleven lyst til at lære mere samt fremmer dennes alsidige udvikling. Målsætningen er, at alle københavnske børn i skoleårene udvikler sig socialt, personligt og fagligt, således at så mange som muligt er i stand til at påbegynde og fuldføre en ungdomsuddannelse efter endt skolegang. Det stiller store krav til skolens virke.

I juni 2013 blev der indgået et nationalt forlig om en ny folkeskolereform med en klar ambition om, at det faglige niveau i folkeskolen skal øges markant.

Den overordnede målsætning med reformen er, at eleverne gennem mere og bedre undervisning skal kunne det samme i 8. klasse, som de i dag kan i 9. klasse.

Implementeringen af aftalen bliver i de kommende år helt central for udviklingen af fremtidens skole- og fritidstilbud i København. Der er i aftalen tre overordnede indsatsområder, som skal bidrage til at forbedre elevernes faglige niveau:

- En længere og varieret skoledag med mere og bedre undervisning og læring
- Et kompetenceløft af lærere, pædagoger og skoleledere
- Få klare mål og regelforenklinger

Folkeskolereformen har fokus på at styrke læring gennem:

- En udvidet skoledag på 30 timer for børnehaveklassen til 3. klasse, 33 timer for 4. – 6. klasse og 35 timer for 7. – 9. klasse.
- Indførelse af tid til understøttende undervisning. Denne tid indføres med henblik på at understøtte den fagopdelte undervisning og kan fx bruges til træning af faglige forløb, faglig fordybelse, ekskursioner, samarbejde med det lokale foreningsliv, uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering mv).

- Indførelse af lektiehjælp og faglig fordybelse i ydertimerne (obligatorisk for skolerne at tilbyde, men frivilligt for eleverne at deltage i. Fra forventeligt skoleåret 2016/2017 bliver lektiecafé obligatorisk)
- Flere praktiske, anvendelsesorienterede og varierede læringsformer.
- Et stærkt fokus på læringsmål for det enkelte barn og grupper af børn.
- Flere medarbejdere fra andre faggrupper end lærere ind i skolen, som med supplerende læringsforståelser og begreber kan bidrage til at danne nye læringsituationer og undervisningsmetoder.
- Krav om brug af andre og nye læringsarenaer - også uden for skolens egne rammer.
- 45 minutters motion og bevægelse om dagen – der skal tænkes mere ind i den faglige læring og være med til at fremme sundhed hos børn og unge og øge deres trivsel i hverdagen.

Med folkeskolereformen vil pædagogisk personale fra fritids- og klubområdet træde ind som en vigtig faggruppe i folkeskolen. Det kræver et godt samarbejde mellem skole, fritids- og klubtilbud og mellem lærere, pædagoger og andre faggrupper. Det skal der videreudvikles gode rammer for i København. Ambitionerne i folkeskolereformen og udviklingen af samarbejdet mellem faggrupperne i skolen er først og fremmest en kulturændring, som alle parter er forpligtede på at være med til at skabe og understøtte.

I København kommer ambitionerne i den nationale aftale også til udtryk i den aftale, der er lavet om budget 2014. Det gælder bl.a. kompetenceudvikling til ledere og medarbejdere, et fagligt implementeringsteam, gratis udnyttelse af læringsmiljøer uden for folkeskolen samt en udvidelse af skolemadsordningen til flere skoler og mulighed for eftermiddagsmad i en længere skoledag.

Umiddelbart er strukturen af skole og fritidsinstitutioner i kommunen relativ kompleks i relation til reformens intentioner. Som en del af budget 2014 er der i Børne- og Ungdomsudvalget vedtaget tre principper for implementeringen af folkeskolereformen i København:

Princip 1:

Reformen skal kunne fungere fra ”dag eet”. Det indebærer, at reformen skal implementeres med udgangspunkt i de eksisterende strukturelle og fysiske rammer sasmt medarbejdere, herunder tilgodeses det politiske ønske om at bevare de københavnske fritidshjem.

Princip 2:

En central intention i reformen er at give de lokale ledelser et større råderum til den lokale udmøntning, så folkeskolen i højere grad tilpasses lokale børn, forældre og udfordringer. Realiseringen af reformen i København skal understøtte dette.

Princip 3:

En afgørende forudsætning for implementering af reformen er et velfungerende arbejdsmiljø/rammer for skolens arbejde og hvordan pædagoger og lærere kan gives gode arbejdsbetingelser på skolen fra dag eet.

Principperne skal understøtte at der skabes løsninger på kort sigt samtidig med at analyser om bl.a. de fysiske rammer og fremtidens fritidstilbud skal danne afsæt for en drøftelse af den langsigtede udvikling af sektoren.

Den københavnske folkeskole – aktuel status

Alle børn hører på baggrund af deres bopælsadresse til en bestemt skole (en distriktsskole). Et barn har altid krav på at blive optaget på sin distriktsskole. Hvis forældrene ønsker, at deres barn skal gå på en anden skole end distriktsskolen, kan de søge om det, når de skriver deres barn ind i folkeskolen. Barnet er dog ikke garanteret en plads på andre skoler end distriktsskolen, da det afhænger af, om der er plads på den pågældende skole.

Grunddistrikterne gennemgås årligt med henblik på at sikre og optimere kapacitetsudnyttelsen. De politisk vedtagne kriterier for justeringer af grunddistriktet er:

- kapacitetsudnyttelse
- trafiksikkerhed
- socioøkonomi og tosprogsfordeling
- mindst mulige indgreb i forhold til den hidtidige distriktsoptdeling

Rammerne for folkeskolen er fastlagt i folkeskoleloven og udgør dermed grundlaget for den undervisning, hovedparten af eleverne i København modtager. I folkeskoleloven fremgår det, at folkeskolen skal give eleverne færdigheder, der:

- forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere
- gør dem fortrolige med dansk kultur og historie
- giver dem forståelse for andre lande og kulturer
- bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling

Hovedparten af undervisningen i den københavnske folkeskole er udgjort af obligatoriske, lovbundne fag. De obligatoriske fag er delt op i tre faggrupper og fordelt på klassetrin ud fra følgende kategorier (her afgivet som fagrækken efter august 2014):

Humanistiske fag

---

dansk på alle klassetrin
engelsk på 1.-9. klassetrin (tidligere 3.-9. klassetrin)
tysk eller fransk på 5.-9. klassetrin (tidligere ikke obligatorisk)
kristendomskundskab på alle klassetrin (bortset fra det klasserin, hvor der er konfirmationsforberedelse)
historie på 3.-9. klassetrin
samfundsfag på 8. og 9. klassetrin

Praktiske/musiske fag

idræt på alle klassetrin
musik på 1.-6. klassetrin
billedkunst på 1.-5. klassetrin
håndværk og design samt madkundskab inden for 4.-7. klassetrin (tidligere håndarbejde, sløjd og hjemkundskab)

Naturfag

matematik på alle klassetrin
natur/teknik på 1.-6. klassetrin
geografi på 7.-9. klassetrin
biologi på 7.-9. klassetrin
fysik/kemi på 7.-9. klassetrin

Folkeskoleloven dikterer ligeledes antallet af timer, eleverne som minimum skal undervises. Minimumstimetallet stiger som tidligere beskrevet som følge af folkeskolereformen fra skoleåret 2014/2015.

Der er gennemsnitlig 2,55 spor pr. klassetrin på de københavnske folkeskoler. En enkelt skole har op til 980 elever. Gennemsnittet ligger på 5-600 elever pr. skole.

På 16 af de københavnske almenskoler er der etableret modtagelsesklasser, som er et tilbud til nytilkomne tosprogede elever, som slet ikke taler dansk. Ligeledes er der på en række almenskoler etableret specialklasser, som er et specialtilbud til børn med særlige behov. Det er en faglig vurdering, om et barn eller en ung har behov for et særligt skoletilbud som fx at indgå i en modtagelsesklasse eller i specialklasserække.

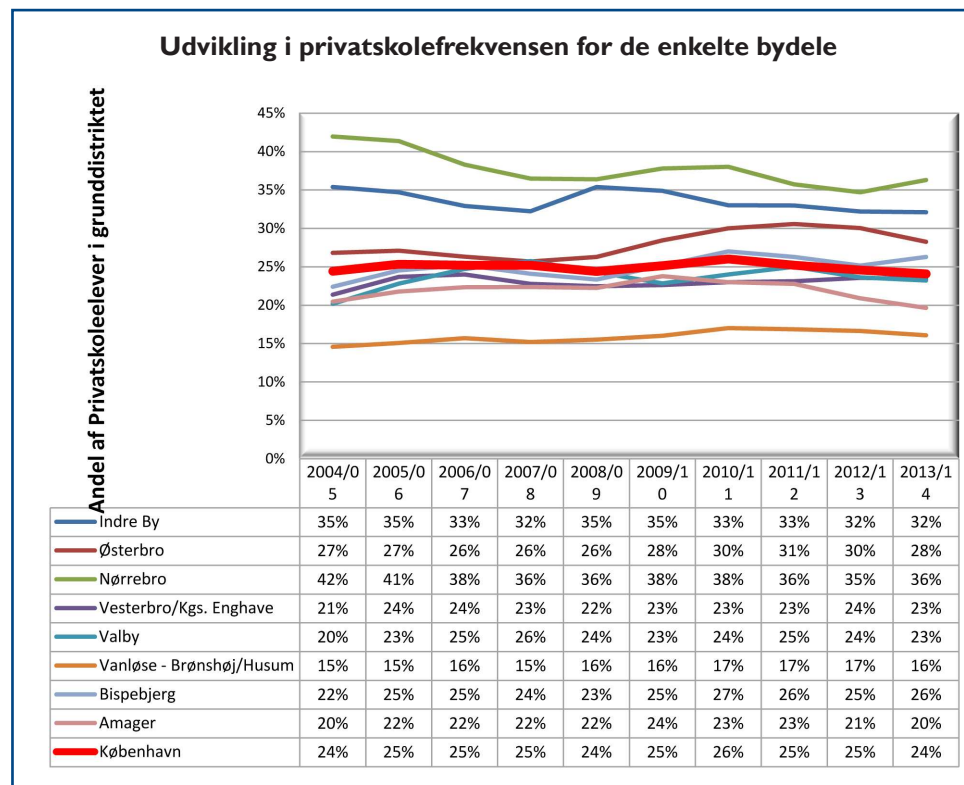
Nedenstående tabel viser fordelingen af elever på forskellige skoletyper. Her fremgår det, at langt de fleste børn og unge i de københavnske folkeskoler går i en almenklasse (fra 0. klasse til 9 klasse).

Elever i Københavns folkeskoler

5. sep. 2013

Antal elever i alt, inklusiv 10. klasse, specialskoler, specialklasser og modtagelsesklasser	35.208
Antal elever i almenklasser, 0.-9. klasse	32.654
Antal elever i almenklasser, 10. klasse (herunder KKV)	1.217
Antal elever i modtagelsesklasser	300
Antal elever i specialskoler	947
Antal elever i specialklasser mv. i almenskoler	500
Tosprogsprocent 0.-10. klasse:	33,3 %

Nedenstående tabel viser dels andelen, der vælger distriktsskolen samt privatskolefrekvensen i de enkelte områder. Ca. halvdelen vælger at gøre brug af tilbuddet om plads på distriktsskolen, mens gennemsnitligt 25 pct. vælger privatskole.

Faglige resultater

Alle kommuner skal årligt udarbejde en kvalitetsrapport. Kvalitetsrapporten bidrager med en sammenfattende vurdering af det faglige niveau på dels den enkelte skole samt for kommunens samlede skolevæsen.

Kvalitetsrapporten er tænkt som et værktøj, der kan sikre systematisk dokumentation til evaluering og udvikling af kvaliteten i folkeskolen. Nedenfor vises et udpluk fra den seneste kvalitetsrapport, som giver et billede af skolernes aktuelle styrker og samlede udfordringer fremadrettet i København.

Karakterer

Nedenstående tabel viser de københavnske skolers samlede gennemsnitskarakterer ved folkeskolens afsluttende prøver for 2013, 2012, 2011 og 2010. Tabellen viser en stigning i det samlede karakter-gennemsnit hvert år over de seneste fire år.

Karaktergennemsnit samlet	2010	2011	2012	2013
Bundne prøvfag samlet	6,10	6,14	6,35	6,41

I nedenstående tabel vises karaktererne for de bundne prøvfag. Som det ses, er der stigninger i de fleste fag over de fire år. Undtagelserne er dansk, skriftlig fremstilling og retskrivning.

	Læsning	Ret-skrivning	Skriftlig fremstilling	Mundtlig dansk	Færdighedsregning	Problemregning	Engelsk mundtligt	Fysik/kemi
2013	6,25	5,83	6,20	7,40	6,40	5,66	7,53	6,20
2012	6,16	6,17	6,21	7,08	6,25	5,47	7,36	5,93
2011	5,53	5,70	6,33	6,95	5,80	5,13	7,22	5,91
2010	5,46	5,55	5,70	6,94	6,64	5,55	6,95	5,65

En sammenligning af København med resten af landet viser dog, at København fortsat i gennemsnit ligger lavere på en række discipliner. Inden for faget dansk er forskellen særlig stor i forhold til retskrivning og læsning. Herudover ligger resultaterne i færdighedsregning og problemregning under resultaterne på landsplan. København går dog frem på begge disse områder fra 2012 til 2013.

Resultaterne i kvalitetsrapporten viser også, at København har en særlig udfordring med at sikre, at tosprogede elevers resultater forbedres. Nedenstående tabel viser således forskellen i karaktergennemsnittet mellem de tosprogede elever og alle elever i København. Efter flere år med forbedrede resultater for gruppen af tosprogede elever er der på trods af fremgang for den samlede gruppe elever en tilbagegang.

Karaktergennemsnit i bundne prøvfag	2010	2011	2012	2013
Alle elever	6,10	6,14	6,35	6,41
Tosprogede elever (uden social korrektion)	5,00	5,28	5,30	4,96

Udfordringen er særlig udtalt for de tosprogede drenge. Denne gruppes gennemsnit i bundne prøvfag er på 4,66, mens det for de tosprogede piger er 5,28.

Trivsel

I nedenstående tabel vises andelen af københavnske elever, der svarer, at de er blevet mobbet inden for de seneste to måneder.

Mobbeprocent - kommunegennemsnit	2010	2011	2012	2013
Andelen af elever, der svarer, at de er blevet mobbet inden for de seneste to måneder	10,7	10,7	10,2	9,2

Den skole, der har den laveste mobbeprocent, ligger på 4,0 procent, og skolen med den højeste mobbeprocent ligger på 23,9 procent. Der er således markant forskel på, hvor gode de enkelte skoler er til at arbejde med og begrænse mobning.

I nedenstående tabel ses mobbeprocenten fordelt på et- og tosprogede elever. Tabellen viser, at et allerede eksisterende gab mellem et- og tosprogede er blevet yderligere forøget.

Mobbeprocent	2011		2012		2013	
	Etsprogede	Tosprogede	Etsprogede	Tosprogede	Etsprogede	Tosprogede
Kommunegennemsnit	8,4	14,4	8,2	13,2	6,9	12,5

I kvalitetsrapporten er eleverne blevet spurgt til: ”Hvad synes du om at gå i skole for tiden?” på en skala fra 1-6, hvor 1 betyder meget dårligt, og 6 betyder meget godt. Det gennemsnitlige svar ligger på 4,37. De fleste københavnske elever er således samlet set glade for at gå i skole. Resultaterne viser dog samtidig, at skoleglæden falder med alderen.

Ud fra gennemgangen af kvalitetsrapportens resultater er den overordnede udfordring i de københavnske folkeskoler fortsat at sikre, at alle elever rustes gennem skolen til at kunne påbegynde en ungdomsuddannelse. Særligt børn fra ressourcetsvage familier samt specifikt de tosprogede drenge er en klar udfordring, der fortsat skal fokuseres på i de kommende år.

Nationale mål for folkeskolen og pejlemærker for de københavnske folkeskoler

Folketingets forligspartier har i forbindelse med aftalen om folkeskolereformen opstillet tre klare mål, som folkeskolens udvikling skal måles på:

- Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan.
- Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater.
- Tilliden til og trivslen i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis.

Målene skal bidrage til at sætte en klar retning og et højt fælles ambitionsniveau for folkeskolens udvikling og sikre klare rammer for en løbende og systematisk evaluering.

Målene er i høj grad sammenfaldende med de fem københavnske pejlemærker for folkeskolen, som Børne- og Ungdomsudvalget tidligere har besluttet:

- 1. Faglighed:** Alle elever skal være dygtigere
- 2. Ungdomsuddannelse:** Alle elever skal gennemføre en ungdomsuddannelse
- 3. Chancelighed:** Betydningen af social og etnisk baggrund skal mindskes. Der skal ikke udskilles flere elever til segregerede tilbud
- 4. Trivsel:** Alle elever skal have et godt skoleliv, hvor de trives
- 5. Tillid og attraktivitet:** Tilliden til skolerne og respekten for professionel viden og praksis skal højnes, så forældrene i København vælger folkeskolen

I forlængelse af de nationale mål med reformen og de politiske pejlemærker er succeskriteriet for udviklingen i de københavnske skoler først og fremmest, at alle elever bliver dygtigere, at de i højere grad får faglige, sociale og personlige kompetencer med sig fra grundskolen til at gennemføre en ungdomsuddannelse, og at de trives bedre end i dag, mens de er i skolen. Samtidig skal reformen i København implementeres, så den giver mulighed for at øge chanceligheden for de elever, der har de dårligste betingelser med sig.

For at konkretisere de nationale mål, vil Folketinget i foråret 2014 lovgive om nye ”Fælles Mål”. De vil blive formuleret som generelle (målbare) læringsmål for udviklingen af elevernes færdigheder. Det er besluttet, at ledelsesdialogen med skoler og institutioner foregår på baggrund af de fem københavnske pejlemærker, som dermed er med til at sikre et stærkt og fortsat ledelsesfokus på faglige resultater og faglig udvikling samt målrette, hvor der er behov for ekstra support og indsats (jf. afsnittet ”Tillidsdagsordenen og dialogbaseret ledelse”).

Særlige tilbud og tiltag i den københavnske folkeskole

Skoler med særligt fokus

En del af folkeskolerne i København er såkaldte profilskoler. En profilskole er en skole, der har et særligt fokus på et bestemt område, eksempelvis naturvidenskab, idræt eller bevægelse og sundhed. Disse skoler er med til at brede det samlede skoletilbud ud, samtidig med at de er med til at udvikle særlige faglige områder for hele det københavnske skolevæsen. I perioden 2008-2012 har en række skoler opnået status af enten kommunale eller lokale profilskoler i København.

Kommunale profilskoler er folkeskoler, der har et normalt elevoptag fra et grunddistrikt, men som certificeres til at løse bydækkende skoleudviklingsopgaver inden for et specifikt profilområde. Der eksisterer seks kommunale profilskoler. Målsætningen er, at de kommunale profilskoler er foregangsskoler for udviklingen af et specifikt fagområde til gavn for hele skolevæsenet, og at de i den forbindelse fx indgår i understøttende forskningsprojekter. Derudover skal de udvikle nye former for kompetenceudvikling og gå foran i forhold til at åbne skolesystemet mod omverdenen (virksomheder, uddannelses- og kulturinstitutioner samt øvrige skoler)

Lokale profilskoler bestemmer selv, hvilken profil de ønsker. Der er syv lokale profilskoler, som har til formål at:

- højne lærernes, elevernes og forældrenes engagement, lærernes kompetencer og dermed elevernes udbytte af deres skolegang og elevernes trivsel
- styrke grundlaget for elevrekruttering fra skoledistriktet
- indgå i lokale tværgående initiativer, fx kvarterløft, samarbejde med det lokale erhvervsliv og profileringer på tværs af forvaltningerne

Heldagsskoler

Heldagsskoler er skoler der har normalt elevoptag fra et grunddistrikt, og som

har en særlig organisatorisk struktur. På heldagsskoler skal der skabes sammenhæng og kvalitet i børnenes liv og læring på tværs af undervisnings- og fritidsaktiviteter ved, at alle ansatte arbejder tæt sammen om børnenes personlige, faglige, sociale og sundhedsmæssige udvikling.

Skoletilbud til børn med særlige behov

I Københavns Kommune findes en række tilbud for elever med særlige udfordringer. I dette afsnit beskrives tilbud for børn med særlige behov og for børn med sproglige udfordringer.

Specialundervisning er tilbud til børn og unge, der vurderes at have et særligt undervisningsmæssigt behov. Modtager barnet et særligt undervisningstilbud, er det ligeledes en mulighed at få et særligt fritidstilbud.

Hvis et barn skal have specialundervisning enten i almenskolen, specialklasse eller specialskole, skal barnet ifølge folkeskoleloven have behov for støtte i mindst 9 timer (12 undervisningslektioner) om ugen. Støtte inden for rammerne af den almindelige undervisning gives bl.a. i form af undervisningsdifferentiering, supplerende undervisning eller undervisning i hold med støtte fra skolens resourcecenter.

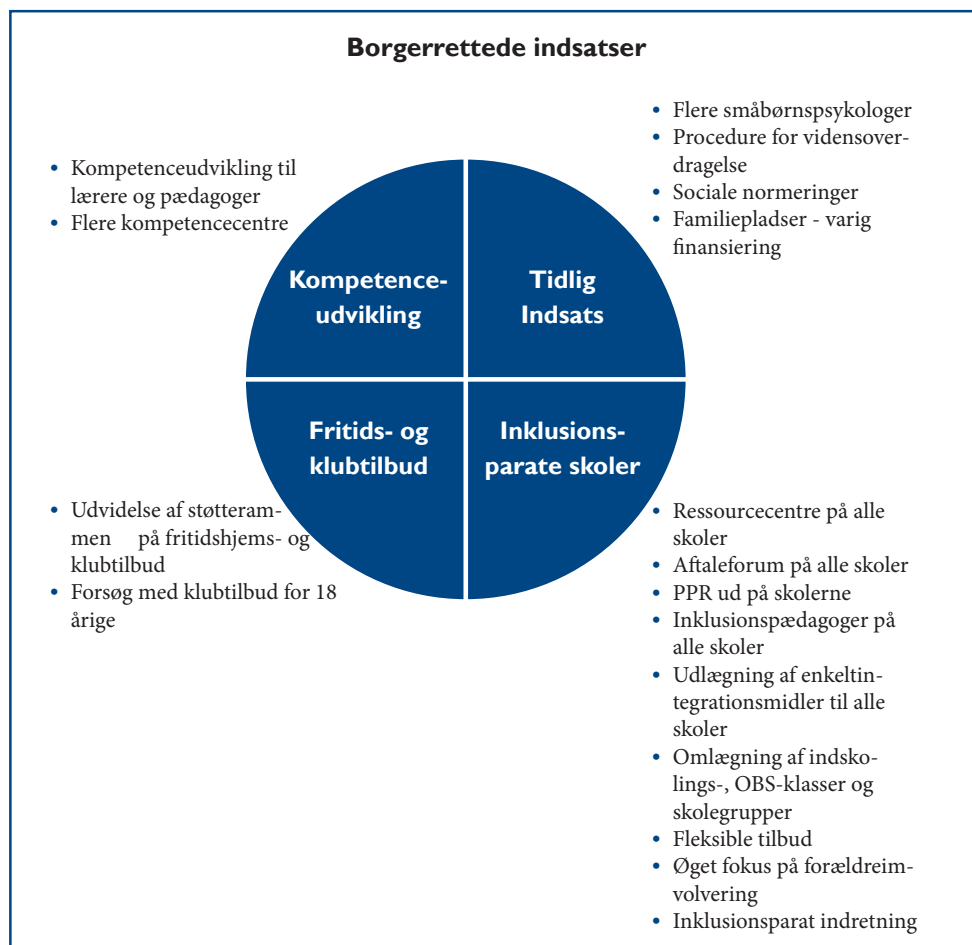
Aktuelt er der følgende typer af specialskoletilbud:

Tilbud	Samlet antal tilbud	Målgruppe	Samlet antal pladser
Specialklasserækker	9	Børn og unge med læsevanskeligheder, tale- eller hørevanskeligheder, lettere generelle indlæringsvanskeligheder, gennemgribende udviklingsforstyrrelser, specifikke indlæringsvanskeligheder og bevægelsesvanskeligheder	516
Specialskoler	10	Børn og unge med lettere- eller vidtgående generelle indlæringsvanskeligheder, gennemgribende udviklingsforstyrrelse, specifikke indlæringsvanskeligheder	971
Fleksible tilbud	Der er 3 typer af fleksible indsatser som alternativ til dagbehandling. Dertil kommer tilbageslusningstilbuddet fra dagbehandling samt et tilbud om alternativ til specialskole	Børn og unge med socio-emotionelle vanskeligheder og evt. med mindre funktionsnedsættelser – i lettere grad end de børn der kommer i dagbehandling	97 – dog er flere af tilbuddene endnu ikke etableret. Det vil ske i løbet af de kommende år
Dagbehandling – undervisningsdelen samt undervisning på interne skoler på døgninstitutioner	Børne- og Ungdomsforvaltningen driver ikke selv disse tilbud men køber dem af SOF, hos private udbydere eller andre kommuner.	Børn/unge med socio- og emotionelle vanskeligheder, varierede funktionsnedsættelser samt lettere, generelle og vidtgående indlæringsvanskeligheder	707

Børne- og Ungdomsforvaltningen har siden 2008 haft særlig fokus på inklusion, og den 7. december 2011 besluttede Børne- og Ungdomsudvalget med vedtagelsen af Specialreform 2.0 Tidlig Indsats- og Inklusionspakken at sætte yderligere fokus på opgaven. Formålet er via en investeringsstrategi, at:

- andelen af børn og unge i segregerede tilbud ikke stiger
- at de samlede udgifter til specialområdet ikke stiger mere end svarende til den demografiske udvikling

Som led i investeringsstrategien og dermed understøttelse af inklusionsindsatsen i Københavns Kommune er følgende indsatser implementeret:

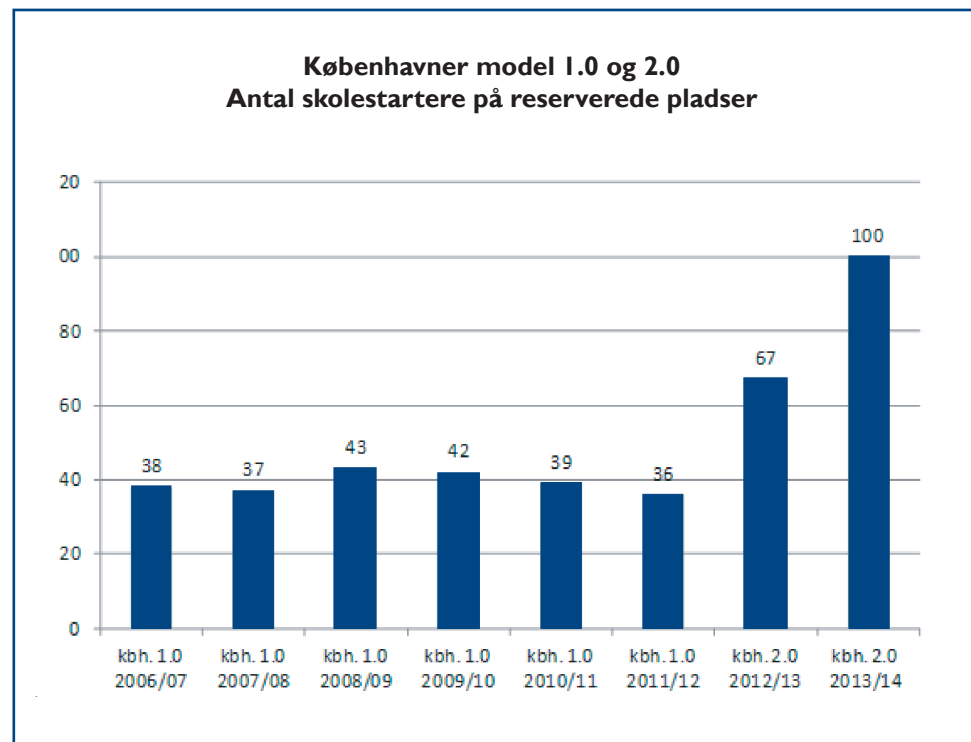

Resultatet af omlægningen har været, at andelen af elever i segregerede tilbud er fastholdt på omkring 4,3 procent, og at økonomien på specialområdet er stabiliseret. I modsætning til den nationale dialog har Københavns Kommune ikke gjort effektivisering til et tema i inklusionspolitikken.

Københavnmodel 2.0

For skolestartere reserveres et antal pladser forud for den almindelige indskrivning på specifikke skoler. Disse pladser stilles til rådighed for elever, der ved 5-årsvurderingen i børnehaven har vist sig at have særlige sproglige udfordringer. Elever, der enten fra skolestart eller i forbindelse med skoleflytning har brug for sproglig og faglig støtte, kan i forbindelse med skolevalg gøre brug af en række pladser på skoler, der har overskud og kompetencer til at håndtere de enkelte elevers behov.

Nedenstående figur viser, hvor mange elever der har takket ja til en plads på en anden skole end deres distriktsskole gennem københavnmodelen.

Øvrige bydækkende tilbud til de københavnske skoler

Der er etableret en række bydækkende tilbud, som skolerne i København kan benytte sig af i deres skoledrift. Gennem tilbuddene opnår skolerne mulighed for at give eleverne særlige redskaber blandt andet gennem korte forløb, som skolerne ikke har kapacitet til at stå for selv. Nedenfor beskrives et par eksempler på bydækkende tilbud for skolerne i København.

Skoletjenesten

Skoletjenesten er en pædagogisk serviceinstitution, der arbejder for at udnytte den pædagogiske værdi i kulturinstitutionernes særlige læringsrum. I samarbejde med en lang række kulturinstitutioner udvikler, tilrettelægger og gennemfører Skoletjenesten undervisning for dagtilbud, grundskolen og ungdomsuddannelserne. Skoletjenesten er et samarbejde mellem Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, kommunerne i Region Hovedstaden og Region Sjælland samt en række museer, kulturinstitutioner og uddannelsessteder. Administrativt er Skoletjenesten en del af Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Billedskolen

Billedskolen tilbyder undervisning i tegning, maling og andre billedskabende udtryk for børn i 1. - 10. klasse med adresse i Københavns Kommune. Folkeskoleklasser kan deltage i 2-4 dages forløb i skoletiden. Det er kunstnere, der står for undervisningen, som foregår i tæt dialog med eleverne. Det omgivende miljø og byens kunstmuseer vil af og til blive inddraget.

Musikskolen

Musikskolen er et tilbud til alle børn og unge. Der undervises i stort set alle instrumenter og i orkesterspil. Derudover har musikskolen et klasseprojekt, som er et tilbud til alle 1. - 6. klasser om tre intensive dage i musikkens verden.

Teaterbutikken

Teaterbutikkens formål er at give børnene værktøjer til at skabe deres eget teater. Undervisningen er opdelt i områderne: Grundtræning, karakterarbejde, improvisation, ”den gode historie”, maskearbejde, performance, stemme og tekst. Gennem denne opdeling lærer børnene de mest grundlæggende teknikker inden for teater og drama, hvilket gør dem parate til at skabe og spille en forestilling.

Natur- og miljøskolerne

Københavns Kommune tilbyder en række undervisningsaktiviteter og forløb for dagtilbud og folkeskoler i Københavns Kommune. Undervisningen dækker alle fagområder, understøtter fagenes fælles mål og tager udgangspunkt i en hands on tilgang til læring. Ved en del af forløbene er eleverne sammen med en formidler, som guider elever og lærere gennem aktiviteter bygget op omkring et fagligt tema. Forløbene varer typisk fire timer og kan foregå på en af kommunens natur- og miljøskoler, i lokalområdet, i naturen eller hjemme på egen skole.

Københavnske fokusområder og tiltag i årene 2010-2014

I dette afsnit opsummeres et par af de større skolepolitiske tiltag igangsat af Børne- og Ungdomsudvalget, som er iværksat fra skoleårene 2010/11 til 2013/14.

God Skoleledelse

I den seneste udvalgsperiode har der været sat en række initiativer i værk inden for ledelsesområdet med begrundelse i, at god skoleledelse er afgørende for en fortsat udvikling af den københavnske folkeskole. Initiativerne retter sig dels mod at styrke ledernes kompetencer i forhold til udviklingen af den faglige pædagogiske kvalitet. Og dels mod at udvikle ledertalenter, så kommunen også fremover kan rekruttere dygtige skoleledere. Der forestår derfor – særligt efter de nye krav til skoleledelse i den kommende folkeskolereform – et arbejde i fremtiden med fortsat at understøtte god skoleledelse.

Ressourcecentre på skolerne

Der er etableret ressourcecentre på alle almenskoler for at styrke arbejdet med inklusion og undervisningsdifferentiering. Ressourcecentre skal sikre bedre sammenhæng og koordinering af særlige indsatser der, hvor der er behov for hjælp og støtte, fx for elever med særlige faglige forudsætninger, tosprogede elever og elever, der af andre årsager har vanskeligheder.

Konkret skal ressourcecentre give vejledning og sparring til lærere og andet pædagogisk personale, så konkrete inklusions- og undervisningsmæssige udfordringer så vidt muligt håndteres der, hvor de opstår.

I de situationer, hvor elevens støttebehov fordrer en samlet social og undervisningsmæssig indsats, sikrer ressourcecentrene, at der afholdes tværfaglige møder i aftaleforum. Aftaleforum er et samarbejds møde, der danner forudsætningerne for et helhedsorienteret forløb for eleven og familien og skaber sammenhæng i indsatsen på tværs af Børne- og Ungdomsforvaltningen og Socialforvaltningen.

Etableringen af ressourcecentre på skolerne samt indførelse af aftaleforum har medført en større forandring i måden, skolerne arbejder med faglig support på. Implementeringen af centrene har varieret fra skole til skole som følge af fx skolens ressourcer, profil, elevgrundlag mv. Det forventes derfor, at der også i de kommende år vil være et fortsat arbejde med at sikre udviklingen af inklusion i den daglige praksis på skolerne – baseret på de etablerede rammer og muligheder.

Sommeruniversitet

Der er indført Sommeruniversitet, hvor alle skolers pædagogiske personale sammen med lederne deltager tre dage i august. Målsætningen med sommeruniversitetet er en generel kvalificering af skolernes virksomhed gennem systematisk kompetenceudvikling. Sommeruniversitetets udbud af kurser har en fælles overskrift, hvorunder det er muligt at lærere/skoler vælger sig ind på særlige temaer. Ved sommeruniversitetet i 2013 var undervisningsdifferentiering således det bærende tema.

Åbning af skolen mod kultur-, idræts- og naturtilbud

København har et stort udvalg af kvalitetstilbud til folkeskoler inden for kultur, idræt, natur og autentiske læringsmiljøer. Ved inddragelse af kultur-, idræts- og naturtilbud kan undervisningen beriges med ekstra dimensioner, øget sanselighed og udfordrende oplevelser, og børnene kan præsenteres for nye vinkler på stoffet. Tilbuddene kan supplere og udfordre lærernes viden om feltet, og formidle stoffet fra andre vinkler, end lærerne har mulighed for.

Med folkeskolereformen vil der blive endnu større fokus på at integrere denne form for tilbud i folkeskolen, og ønsket er, at endnu flere københavnske skoler benytter sig af tilbuddene. De væsentligste barrierer for dette er, at det er vanskeligt for den enkelte lærer at orientere sig i det store udbud, og at det er svært at finde økonomi til at bruge tilbuddene. Forvaltningen strømliner formidlingen af disse tilbud ved at etablere et netværk af ambassadører på hver skole samt ved at udvikle en samlet digital platform, hvor det enkelte tilbud bliver nemt at benytte for lærerne. Derudover er der med en specifik bevilling til Den Åbne Skole afsat midler til centralt indkøb af kvalitetstilbud, så det er gratis for skolerne at benytte dem.

Tema: Folkeskolen - Perspektiver

De nationale mål fastsat med indførelse af folkeskolereformen i kombination med de vedtagne københavnske pejlemærker for skolernes udvikling danner rammen om det fremadrettede arbejde med udvikling af den københavnske folkeskole. Der tegner sig i den forbindelse en række udfordringer for folkeskolen i København, som det forventes, der vil skulle tages stilling til i den kommende periode.

Læringsmål – fra undervisning til læring

Folkeskolereformen vil medføre et justeret fokus på elevernes læring. Der er defineret tre mål i arbejdet med den fremtidige folkeskole i lyset af reformen:

- Elevernes læring og læringsmål som omdrejningspunktet i en ny og længere skoledag
- Videreudvikling af teamsamarbejde mellem medarbejderne (herunder de pædagoger, der knyttes til skolen) med elevernes læring og læringsmål som omdrejningspunkt
- Styrket faglig ledelse, hvor skoleledelsen kommer tættere på de enkelte teams pædagogiske overvejelser og valg og er med til at understøtte et klart fokus på elevernes læring

Målsætningerne i reformen vil kræve en kulturændring, der nødvendiggør udarbejdelse af en klar strategi på den enkelte skole for, hvordan denne ændring også i praksis får den tilsigtede virkning.

Som en del af udviklingen mod klare læringsmål forventes det, at der i 1. kvartal 2014 nationalt bliver fastsat nye rammer for skolernes kvalitetsrapporter i lyset af reformen. Børne- og Ungdomsudvalget skal i den forbindelse tage stilling til, hvordan og hvor tæt udvalget ønsker at blive inddraget i arbejdet med at indfri de nationale og kommunale mål på de enkelte skoler. Udvalget vil eksempelvis kunne vælge kvalitetsrapporten som sit primære styringsredskab for at følge fremdriften i indfrielsen af de overordnede mål. Men kvalitetsrapporten vil fx

også kunne suppleres med mere kvalitative tilgange. En ramme, der beskriver mulighederne for opfølgning, forventes præsenteret for udvalget i foråret 2014 i forbindelse med udmøntningen af lovforslag om det fremtidige koncept for Kvalitetsrapport, elevplaner mv.

Alle elever skal blive så dygtige, som de kan – tilpasning til Københavns mangfoldige elevgruppe

Den seneste kvalitetsrapport viser, at København har en fortsat udfordring i forhold til at løfte både de fagligt svageste og fagligt stærkeste elever. Denne udfordring stemmer overens med et af de helt overordnede mål for den kommende folkeskolereform - at alle elever skal blive så dygtige, som de kan.

Der har gennem de seneste mange år være en generel positiv udvikling af det faglige niveau i de københavnske folkeskoler, men der er stadig grupper af elever, der forlader folkeskolen uden tilstrækkelige faglige kompetencer, hvilket både er ødelæggende for chanceligheden overordnet set og gør disse unges muligheder for efterfølgende uddannelse begrænsede. Som kvalitetsrapporten viser, har særligt gruppen af tosprogede drenge store faglige udfordringer. Ligeledes er der unge, der reelt mangler faglige udfordringer i deres skoledag. Således udvikles hverken de fagligt svages eller de fagligt stærkes potentiale tilstrækkeligt på nuværende tidspunkt.

Der skal nytænkes og flere indsatses til, hvis det skal lykkes at opnå en skoledag, hvor alle elever udfordres. Det nye udvalg forventes derfor at skulle tage stilling til initiativer, der kan sikre, at alle børn bliver så dygtige, som de kan. Følgende initiativer forventer forvaltningen blandt andre vil kunne bidrage til at løse udfordringen:

- styrket fokus på skolehjem-samarbejde
- individuel sparring/feedback til den enkelte elev
- kendskab til målene for den enkelte elev
- fortsat udvikling af undervisningsdifferentiering
- kompetenceudvikling af personalet i forhold til særlige elevgrupper.
- Indsatses i forhold til mangfoldighed og understøttelse af dansk som andetsprog samt modersmålsundervisning med fokus på at løfte de tosprogede drenge.

Faglig ledelse – tydeligere og stærkere skoleledelser

Der er en generel accept af, at god og tydelig skoleledelse er et centralt element i forhold til at sikre elevernes personlige udvikling og faglige resultater. Ledelsesopgaven på skolerne har ændret sig over de senere år, og med folkeskolereformen og den nye lov om lærernes arbejdstid rejser der sig en række nye opgaver, krav og forventninger til skoleledelserne.

Kulturforandring tager tid

En af forudsætningerne i implementering af Folkeskolereformen er, at den nye skole skal fungere fra dag ét – dvs. allerede fra skoleåret 2014/2015. Den forudsætning og de forventninger, der stilles til skoleledelserne i den forbindelse, støder imod, at en række af de forandringer, der skal ske på skolerne, kræver en decideret kulturforandring.

Der er fx brug for kulturforandring i måden, der samarbejdes, i måden der arbejdes med mål, i forståelsen af læringsfokus frem for undervisningsfokus og i måden der planlægges på – både i forhold til børnenes dag, arbejdstiden, samt i måden forskellige faggrupper arbejder sammen. Disse typer kulturforandringer er typisk lange processer, som godt kan være sat i gang på dag ét – men som først kan siges at være indarbejdet efter et længere stykke tid – realistisk set efter flere år.

Det større lokale ledelsesrum

Med folkeskolereformen og den nye arbejdstidsaftale lægges der et større ledelsesrum ud til den enkelte skoleledelse. Det gælder både i forhold til planlægning af arbejdstid og i forhold til, hvordan der arbejdes med at sammensætte en sammenhængende skoledag for børnene, som bærer frem mod reformens målsætninger. Det betyder en større differentiering mellem skolerne – ikke i forhold til målene - men i forhold til, hvordan målene nås, hvilket også kan skabe stigende konkurrence og efterspørgsel efter bestemte skoler.

Forbedrede kompetencer blandt faggrupperne i folkeskolen

Reformen medfører nye krav til lærerne, der fra august 2014 skal arbejde efter justerede læringsmål, indbygge fysiske aktiviteter i undervisningen, lave under-

støttende undervisning, lektiecafeer, kunne arbejde i teams mv. Dette forventes at blive en krævende forandring, som også vil kræve kompetenceudvikling af skolens personaler.

Som led i Folkeskolereformen er der centralt afsat midler til kommunernes kompetenceudvikling, som både skal anvendes til at understøtte den nationale målsætning om fuld kompetencedækning i alle skolers undervisningsfag inden 2020, og som skal anvendes til at understøtte øvrige prioriterede områder og målsætninger i folkeskolereformen som fx understøttende undervisning, opbygning af teamsamarbejde om elevernes læring, klasseledelse mv.

Som en del af folkeskolereformen er der en national målsætning om, at lærerne skal have fuld undervisningskompetence svarende til linjefag i de fag, de underviser i. Kommunen har i den sammenhæng til opgave at sikre min. 85 procent kompetencedækning i 2016, min. 90 procent kompetencedækning i 2018 og fuld kompetencedækning i 2020.

København har pt. en linjefagsdækning på 73 procent (landsgennemsnittet ligger på 80 procent). København har således en større udfordring i at opnå fuld kompetencedækning end kommunerne i gennemsnit. Med et måltal på 85 procent kompetencedækning i 2016 er der brug for at igangsætte kompetenceudvikling inden for undervisningsfagene med det samme. Det skaber bl.a. den udfordring, at der bliver en del lærerfravær på skolerne samtidig med, at skolen skal implementere den nye reform. For at sikre, at elever og forældre oplever stabilitet og kontinuitet i den faglige undervisning, er det nødvendigt med lokale løsninger på skolerne som fx jobrotationsordninger, uddannelse på deltid mv., da det bliver en udfordring i reformimplementeringen at sikre eleverne en sammenhængende hverdag uden for stort lærerfravær i forandringsprocessen.

Det nationalt afsatte budget til kompetenceudvikling og det i København fastsatte budget til samme formål vil henover de næste år falde, hvilket bliver en udfordring for København, da der er en relativt større udfordring med at nå reformens krav i forhold til kompetencedækning, som samlet set ikke dækkes af de nationalt fordelte midler til formålet. Der bliver behov for at sætte yderligere midler af i de kommende år, og at omprioritere kompetenceudviklingsmidler fra andre opgaver som fx tilstrækkelig kompetenceudvikling for teamsamarbej-

de om elevernes læring, understøttende undervisning, pædagogernes funktion på skolerne, fysiske aktiviteter mv.

Pædagoger som vigtig faggruppe på skolerne

Ændringerne i folkeskoleloven giver mulighed for, at pædagoger (og andre faggrupper) kan varetage flere opgaver på skolen – herunder særligt den understøttende undervisning. Pædagogerne vil også kunne indgå i den almindelige faglige undervisning sammen med en lærer og forventes generelt fremover at deltage i forberedelse, teamsamarbejde og opfølgning omkring børnenes læring.

Derudover kan pædagogers opgaver i skolen bl.a. omfatte:

- Læringsforløb i understøttende undervisning
- At deltage i fagopdelt undervisning (som ekstra voksen, jf. to-voksen ordning)
- Samarbejde med skolens eksterne parter (SSP, klubber mv.)
- Elevernes almene trivsel på skolen
- Forældresamarbejde
- Morgenåbent
- Lektiehjælp og faglig fordybelse

Det er vigtigt, at pædagoger i de kommende år integreres i kernerdriften og ikke alene løser opgaver ”på siden” af skolens primære formål.

I København er det politisk besluttet, at lektiehjælp og faglig fordybelse for 0.-3. klasse skal foregå på fritidshjemmene i de næste år frem mod, at tilbuddet bliver en obligatorisk del af skoletilbuddet – og at det herefter skal foregå på skolerne.

Et væsentligt emne, der fremadrettet skal drøftes, er således, hvordan man løbende kan understøtte, at pædagoger og andre fagligheder får den rette rolle ind i skolen – herunder de rette ansættelses- og ledelsesforhold. Der er allerede aftalt en proces for, hvordan pædagogerne kommer ind på skolen pr. næste skoleår. Disse beslutninger hænger tæt sammen med en politisk beslutning om tilrettelæggelsen af fremtidens fritidstilbud, og hvilken struktur man ønsker for fritidstilbuddene.

Bedre udnyttelse af lokaler i Børne- og Ungdomsforvaltningen

Folkeskolereformen nødvendiggør en analyse af bedre udnyttelse af lokaler på tværs i Børne- og Ungdomsforvaltningen og på tværs af de øvrige forvaltninger, blandt andet som følge af de nye krav om motion og bevægelse samt kravet om, at lærerne skal kunne forberede sig på skolerne. Problemstillingerne vedrørende lokaleanvendelse – bl.a. som følge af reformen – behandles mere indgående i kapitlet vedr. kapacitet og anlæg.

Bedre sammenhæng i skolegangen for udsatte børn og unge

Det skal sikres, at der er et skoletilbud til alle børn og unge, herunder særlige indsatser for udsatte børn og unge, som fx på grund af sociale og/eller emotionelle samt familiemæssige vanskeligheder har behov for særlige tilbud. Børne- og Ungdomsforvaltningen har sammen med Socialforvaltningen ansvaret for ca. 700 børn eller unge i denne målgruppe. Det er børn og unge, som typisk modtager dagbehandling, eventuelt kombineret med et døgntilbud i Socialforvaltningens regi.

Københavns Kommune skal samlet sikre, at disse unge bliver klædt bedst muligt på til voksenlivet. Det kræver et stærkt fokus på kvaliteten af den undervisning, som de udsatte børn og unge modtager. Alle undersøgelser viser, at få de unge ikke en god grundskoleuddannelse, får de ofte heller ikke en ungdomsuddannelse. Og uden ungdomsuddannelse får mange ikke en kompetencegivende uddannelse, hvilket ofte fører til en løsere tilknytning til arbejdsmarkedet med de følgeudfordringer, det kan medføre.

Der har de seneste år været gennemført flere undersøgelser på landsplan, som viser, at den undervisning, disse børn og unge modtager, ofte foregår i små lukkede miljøer, hvor kvaliteten af undervisningen ikke altid er god nok. Det er endvidere karakteristisk, at eleverne mister kontakten til almenkolesystemet, og dermed bliver det ofte sværere at vende tilbage til almenkolen igen efter endt behandling og specialundervisning. Der forestår således fortsat en udfordring med at sikre disse unge de mest relevante tilbud, der fører dem bedst videre i livet.

Folkeskolen som det primære valg

I København er det vigtigt, at forældrene kan have tillid til, at den lokale folkeskole er et godt valg for deres børn. Folkeskolens ry og rygte dannes i mange sammenhænge. Politisk omtale, lokalaviser, tv, lokale fortællinger om den specifikke skole osv. Den mest oplagte mulighed for at ændre et eventuelt negativt billede af en folkeskole til et positivt er imidlertid, når forældre begynder at sondere feltet op til skolevalget. Derfor er forvaltningens muligheder for at påvirke skolevalget særligt stort i regi af daginstitutionerne. En særlig indsats her skal gerne øge indskrivningen fra grunddistriktet på skolerne i de kommende

år. Derudover arbejder kommunen allerede i dag med skoleprofiler for at gøre skolerne mere attraktive inden for en bestemt profil - og der arbejdes på at undersøge forældrenes valg og fravalg nøjere.

Det forventes dog, at der fortsat fremadrettet bliver en fortsat diskussion af, hvordan folkeskolen forbliver et attraktivt tilbud. Skal fx endnu flere skoler have en særlig profil? Og hvordan sikres det, at implementeringen af reformen bliver en god fortælling blandt forældrene?

Fritidstilbud

Fakta fritidstilbud 6 - 9 år

Fritidshjem hører under Dagtilbudsloven, mens KKFO'er hører under Folkeskoleloven. Fritidshjemene er enten kommunale eller selvejende.

Antal børn i byen i aldersgruppen

Alder/år	2013	2014	2015	2016	2017	2018
6	5.514	5.768	6.008	6.088	6.358	6.185
7	5.050	5.385	5.626	5.846	5.921	6.165
8	4.898	4.961	5.279	5.507	5.711	5.782
9	4.736	4.834	4.895	5.195	5.413	5.603
Total	20.198	20.948	21.808	22.636	23.043	23.735

Behovsprognose

Behov der skal finansieres i 2014: **112 pladser** pr. spor ved nye skoleudbygninger. Yderligere behov i budget 2015, **112 pladser** pr. spor ved nye skoleudbygninger.

Såfremt etablering af skolespor udsættes er der behov for at arbejde med afhjælpende foranstaltninger.

Kapacitet

Kapacitet august 2013: **15.072 pladser**. Desuden er der igangsat etablering af **2.400 pladser** på skoler, der udbygges og **29 grupper** fritidshjem/KKFO på skoler, der får behov for pladser.

Pladspris

Pris pr. barn pr. år: **43.866** (2014 niveau)

Pladspris

Forældrebetalingne udgør **30%** svarende til den maksimale takst.

Det er politisk besluttet, at der er samme pladspris og forældrebetalingstakst i fritidshjem og KKFO.

Pris:

Prisen er i 2014 **1.118 kr.** pr. mdr. i 11 mdr.

Fakta fritidstilbud 10 - 13 år

Det er et nationalt lovkrav, at der er et nødvendigt udbud af pladser til børn i aldersgruppen 10 - 13 år, mens Københavns Kommune har skærpet lovgivningen og vedtaget, at der er pladsgaranti for 10- og 11-årige børn.

Hvor mange børn er der?

Alder/år	2013	2014	2015	2016	2017	2018
10	4.585	4.682	4.778	4.834	5.119	5.327
11	4.540	4.554	4.645	4.737	4.789	5.060
12	4.430	4.489	4.498	4.581	4.668	4.716
13	4.248	4.399	4.457	4.460	4.536	4.618
Total	17.803	18.124	18.378	18.612	19.112	19.721

Klubber

Fritids- og juniorklubberne er et pædagogisk fritidstilbud efter skoletid for børn og unge i alderen 10 - 13 år. Der er pladsgaranti for børnene, til de fylder 12 år. Den samlede kapacitet er **10.453 børn**.

Der er **17.803 børn** i alderen 10 - 13 år.

Hvor mange pladser har vi?

Kapacitet august 2013: **8.961 pladser**. Endvidere er der ved at blive etableret **100 pladser**. Herudover etableres bl.a. **700 pladser** i forbindelse med budget 2014.

Hvad koster det om måneden at gå i fritidsklub?

Fritidsklub **600 kr.** om måneden for 10 - 11-årige.

Juniorklub **600 kr.** om måneden for 12 - 13-årige.

Forældrebetalingen udgør **20 procent** svarende til den maksimale takst.

Tema: 6 - 9 år fritidstilbud

Københavns Kommune har to forskellige tilbud til børnene i 0.-3. klasse efter skoletid:

1. Kommunale og selvejende fritidshjem, som er etableret i henhold til Dagtilbudsloven med selvstændig ledelse og selvstændig forældrebestyrelse (selvejende) eller forældreråd (kommunale). Kommunale fritidshjem indgår i klyngestrukturen på dagtilbudsområdet, mens de selvejende indgår i netværk.
2. KKFO, Københavns Kommunes Fritidsordninger, som er etableret i henhold til folkeskoleloven. KKFO'en er en integreret del af skolen beliggende på eller ved skolen med skolens leder som overordnet leder, og KKFO-lederen som en del af skolens ledelse. Forældrerådet for KKFO'en har rådgivende kompetence, og skolebestyrelsen er fælles bestyrelse for KKFO og skole.

Andelen af elever i 0.-3. klasse, der er indskrevet i fritidshjem eller KKFO, er på mere end 95 procent. Det pædagogiske indhold i fritidshjem og KKFO'er i København er rammesat af fælles målsætninger, der sikrer et ensartet pædagogisk tilbud uanset, om der er tale om en KKFO eller et fritidshjem. Fritidshjem/KKFO skal:

- sikre et børnemiljø, som fremmer børns trivsel, sundhed, udvikling og læring
- igangsætte relevante pædagogisk tilrettelagte aktiviteter og understøtte og respektere børns selvvalgte aktiviteter
- involvere og aktivere børn, der har brug for en særlig indsats på det personlige, sproglige eller sociale område
- bygge på demokratiske værdier og medvirke til integration i det danske samfund, samt understøtte at børnene udvikler selvstændighed, lærer at tage medansvar, samarbejder og kan indgå i forpligtende fællesskaber
- understøtte børns læring i skolen, hvilket blandt andet indebærer at give børn mulighed for lektielæsning
- bidrage til overgange mellem skole, fritidsinstitution og fx foreningstilbud, så børnenes hverdag bliver så harmonisk som muligt og fremmer børnenes kendskab til og samspil med andre typer fritids-, idræts- og kulturtilbud
- bidrage til at sikre sammenhæng i barnets liv ved at kende det enkelte barns forskellige livssammenhænge bedst muligt. Det gælder barnets hjem, skole, fritidsinteresser, lokalmiljø, kultur mv. Det skal sikre et nuanceret syn på barnet, der giver en helhedsforståelse

Derudover er der yderligere det særlige kendetegn for fritidsinstitutionerne i København, at medarbejderne sørger for, at de børn, der kommer i fritidshjemmet/KKFO'en, før de skal i skole, bliver fulgt i skole i tide, og der holdes øje med, at børnene kommer fra skole. Denne følgeordning gælder for børn, som går i børnehaveklasse og 1. klasse. Fritidshjem har også mulighed for at følge børn, som går i 2. og 3. klasse, hvis særlige trafikale forhold gør sig gældende på vejen mellem skole og fritidshjem.

Tema: 10 - 13 år fritidstilbud

Københavns Kommune tilbyder børn i 4.-5. klasse (10-11 år) plads i fritidsklubber og børn i 6-7. klasse (12-13-år) plads i junior klubber. Klubberne er et tilbud til børnene om efter skoletid at indgå i meningsfulde aktiviteter, hvor de mødes med positive forventninger og støttes og vejledes i overgangen fra barn til voksen. Modsat fritidsordninger for 0.-3. klasse påtager klubberne sig således ikke pasning og kontrollerer fx ikke, om børnene møder op.

Der er en politisk besluttet pladsgaranti til alle københavnske børn, der ønsker at gøre brug af en plads på fritidsklub. Der er ikke en pladsgaranti for en junior klubplads, men der aftales årligt rammer sammen med junior klubberne, som med de nuværende søgemønstre gør, at alle, der pt. ønsker en junior klubplads, også i dag får en tilbudt. I dag går ca. 76 pct. af alle 10-11 årige i en fritidsklub, mens ca. 42 pct. af alle 12-13 årige benytter sig af en junior klubplads.

Der er indført et eget bidrag for at bruge et klubtilbud på 600 kr. for såvel fritids- som junior klub pr. måned.

I september 2012 besluttede BUU målsætninger for klubarbejdet, som gælder for såvel klubberne for de 9 – 13 årige, men samtidig også for ungdomsklubberne (14-17 årige, beskrives under ”Ungdom”). Målsætningerne for klubarbejdet er gengivet nedenfor:

1. Klubberne er lærings- og udviklingssteder, som ruste større børn og unge til livsduelighed ved at udvikle deres sociale, kulturelle og uddannelsesmæssige kompetencer, og ved at tilbyde vejledning og rådgivning om personlige forhold og om vej til ungdomsuddannelse og job
2. Klubberne er attraktive aktivitets- og mødesteder for de større børn og unge, hvor meningsfulde aktiviteter og god voksenkontakt skaber sociale fællesskaber på tværs af sociale og etniske forskelligheder.
3. Klubberne udvikler modeller for demokratisk inddragelse af de unge på alle niveauer i klubbens daglige liv
4. Klubberne giver udsatte børn og unge en socialpædagogisk og kriminalpræventiv støtte med henblik på at skabe stabilitet omkring deres liv, så de kan gennemføre skolegang og ungdomsuddannelse.

Tema: Fritidstilbud - Perspektiver

Folkeskolereformen kommer til at forandre såvel skole- som fritidsliv for byens børn. Den længere skoledag betyder, at vi ikke kun skal tænke over, hvordan vi får skabt en bedre og mere varieret skoledag – men også, hvordan vi får skabt og fastholdt attraktive fritidstilbud til børn og unge. En række faglige og økonomiske/strukturelle grunde taler for, at der skal træffes politiske beslutninger omkring udviklingen af kommunens fritidstilbud (både strukturelt og fagligt) over de kommende år i lyset af folkeskolereformen.

I forbindelse med budget 2014 blev det besluttet at igangsætte en grundig analyse af fremtidens fritidstilbud både indholdsmæssigt og strukturelt med henblik på at sikre et fremtidigt attraktivt tilbud for både børn, unge, forældre og personale, som er afstemt med den længere skoledag og det fremtidige behov for tilbuddet. Analysen vil både inddrage fritidspædagogik, foreningslivet og frivillige indsatser. Her vil det være helt centralt at se nærmere på den samlede vifte af fritidstilbud, som de større børn møder, når de færdes i kommunen, og ikke kun de tilbud, som drives af Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Analysen vil blandt andet handle om følgende forhold:

- Når skoledagen ændrer sig (både i indhold og længde), vil det være naturligt også at gentænke det faglige indhold i fritidstilbuddene – hvad er det, vi kan og vil tilbyde børn og unge i deres fritidsliv?
- En analyse af hvorvidt det kan forventes at brugsmønstrene hos forældre, børn og unge ændres som følge af den længere skoledag. Efterspørgslen efter fritidstilbud vil ikke nødvendigvis være den samme som i dag. Det ændrer dermed også på de forskellige fritidstilbuds muligheder for at fastholde og tiltrække børn og unge.
- De nye opgaver i reformen forudsætter et tættere samarbejde med lærere og pædagoger og mellem skoler og fritidsinstitutioner allerede fra 1. august 2014. Der er derfor også behov for at kigge nærmere på udviklingen af samarbejdet mellem skoler og fritidsinstitutioner på den lidt længere bane.
- En udvidelse af skoledagen (og den reducerede åbningstid på fritidsinstitutionerne) stiller fritidsområdet over for en række gennemgribende strukturelle udfordringer med betydning for den enkelte institutions mulighed for at fortsætte et økonomisk bæredygtigt tilbud og fastholde kvalificerede medarbejdere.
- Den længere skoledag, den reducerede åbningstid i fritidsinstitutionerne og de mange andre fritidsaktiviteter, børnene dyrker, fx sport, rollespil og spejder skal spille sammen på en måde så børn og unge sikres gode fleksible muligheder for både at dyrke interesser og bare hygge med jævnaldrende. Herved bliver det i højere grad, end det er tilfældet i dag, børnenes interesser, der styrer dagens forløb.

Ungdom

Fakta

Området omfatter Ungdommens Uddannelsesvejledning, Ungdomsskolen, øvrige uddannelsesforberedende tilbud som 10. klasse, produktionsskoler, virksomhedspraktik mm og ungdomsklubber.

Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU)

UU er ansvarlig for, at alle unge i alderen 15 - 17 år er i uddannelse eller anden uddannelsesrelevant aktivitet.

Ungdomsskolen

Fritidsundervisningen et åbent tilbud for alle 13 - 18 årige i boglige, kreative og fritidsprægede fag, fx. sprog-fag, syning, drama, musik og sport. I skoleåret 2012 - 2013 havde Ungdomsskolen **5699 elever** i fritidsundervisningen.

Heltidsundervisningen er for unge, der ikke profiterer af folkeskolens undervisning eller er faldet fra en ungdomsuddannelse. I skoleåret havde Ungdomsskolen **603 elever** i heltidsundervisningen.

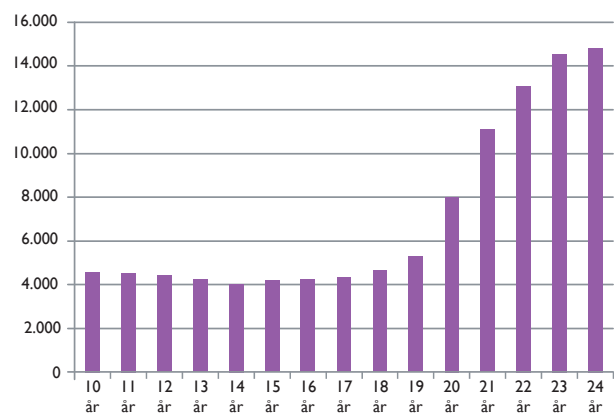
Hvad tilbyder vi i form af STU?

Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU) er en **3-årig ungdomsuddannelse** målrettet alle unge med særlige behov. København benytter sig af **2 kommunale tilbud** (CSV og UiU) samt ca. **50 private udbydere**. I **14 unge** bruger det kommunale tilbud, mens **286 unge** er indmeldt i private STU-tilbud.

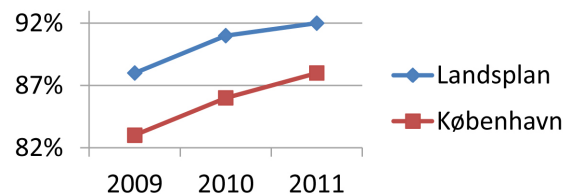
Ungdomsklubber

Ungdomsklubberne henvender sig til unge mellem 14 og 17 år fortrinsvis i aftentimerne. Mange ungdomsklubber har åbent i løbet af weekenden, hvor de fleste andre aktiviteter er lukkede. Der betales ikke kontingent i ungdomsklubberne, og medlemstal er derfor ikke registreret.

Antal større børn og unge i Københavns Kommune

Andele der forventes at gennemføre en ungdomsuddannelse

Det er kommunens målsætning, at 95% af alle unge i København skal gennemføre en ungdomsuddannelse.

Cirka 40 procent af de unge søger 10. klasse, inkl. elever på privatskole eller efterskole.

Tema: Ungdom

Børne- og Ungdomsudvalgets ansvar på ungeområdet samler sig i tre hovedfelter, der omfatter unges overgang til og videre uddannelse efter grundskolen, unges fritid – socialpædagogisk og fritidspædagogisk indsats - og den kriminalpræventive indsats. De socialpædagogiske, fritidspædagogiske og kriminalpræventive indsatser skal medvirke til, at alle unge får en sådan livsduelighed, at de udnytter deres evner bedst muligt i uddannelsessystemet. For at forfølge resultater på disse områder, vedtog Borgerrepræsentationen den 11. november 2012 en tværgående ungestrategi med fire overordnede mål:

1. at 95 procent af alle unge får en ungdomsuddannelse
2. at flere unge får en erhvervskompetencegivende uddannelse
3. at ledighed blandt unge reduceres med 10 procent
4. at flere unge er aktive i ungdomsklubber, foreninger, kultur- og idrætsliv og fritidsjob og på den måde bliver rustet til uddannelse

Ungeområdet er karakteriseret ved at være betydeligt mere sektoropdelt end børneområdet:

Staten har ansvaret for at sikre ungdomsuddannelser – dvs. de erhvervsfaglige uddannelser (EUD) og de gymnasiale uddannelser. Staten leverer endvidere uddannelsesforberedende tilbud som produktionsskoler samt forskellige voksenuddannelses tilbud til unge over 18, der ikke har opnået de nødvendige kompetencer på folkeskole- og gymnasialt niveau i det ordinære forløb. Staten varetager styringen og kvalitetssikringen af alle disse tilbud.

Kommunen har ansvaret for at sikre, at de unge, som ikke er uddannelsesparate efter grundskolen, eller falder fra en ungdomsuddannelse, bliver klar til at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse gennem vejledning og forberedende aktiviteter. Kommunen køber pladser til uddannelsesforberedende aktiviteter på statslige tilbud som fx produktionsskoler. Kommunens største uddannelsesforberedende aktivitet er 10. klasse.

Kommunen har endvidere ansvaret for at levere ungdomsuddannelser til elever med særlige udfordringer – dvs. erhvervsfaglige grunduddannelser (EGU) samt Særlig Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU). Københavns Kommune har valgt via ungdomsskolens heltidsundervisning at levere en betydelig indsats på det uddannelsesforberedende område samt alternativ undervisning til skoletrætte elever i 8. og 9. klasse.

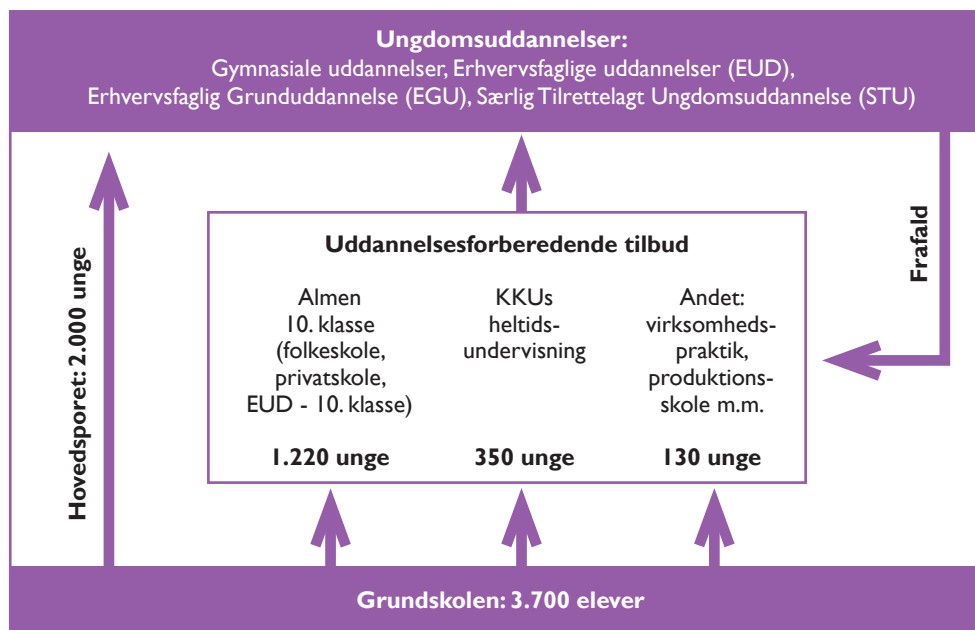
Kommunen har ansvaret for at skabe attraktive fritidstilbud til unge i form af ungdomsklubber, fritidsundervisning i ungdomsskolen etc. Samtidig arbejder kommunen kriminalpræventivt i regi af SSP, hvor staten deltager via Politiet.

Børne- og Ungdomsudvalgets hovedaktører på ungeområdet er ungdomsskolen (KKU), Ungdommens Uddannelsesvejledning København (UU) og ungdomsklubberne.

Hovedvejen eller omfartsvejen til en ungdomsuddannelse

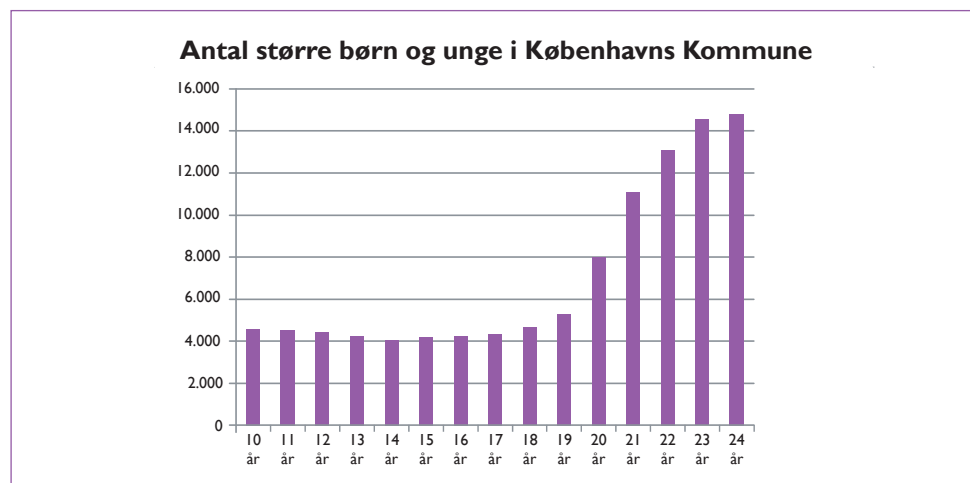
Flertallet af elever i den københavnske grundskole går direkte fra 9. klasse til en ungdomsuddannelse – kaldet 'hovedsporet'. Men et stort antal elever skal gennem et eller flere uddannelsesforberedende tilbud, før de er fagligt og personligt rustede og afklarede til at påbegynde en ungdomsuddannelse. Mange falder fra en ungdomsuddannelse og skal tilbage til et uddannelsesforberedende tilbud. Pt. er der ca. 12 procent københavnske unge, der aldrig gennemfører en ungdomsuddannelse.

Ud fra en samfundsøkonomisk betragtning er det rationelt, at så mange unge som muligt tager 'hovedvejen' til en ungdomsuddannelse, og at incitamenterne til de unge understøtter dette. Men det er også en forudsætning for at opnå 95 procentmålsætningen, at der er stærke uddannelsesforberedende tilbud og god vejledning til unge, der har behov for at tage "omfartsvejen" via uddannelsesforberedende tilbud.

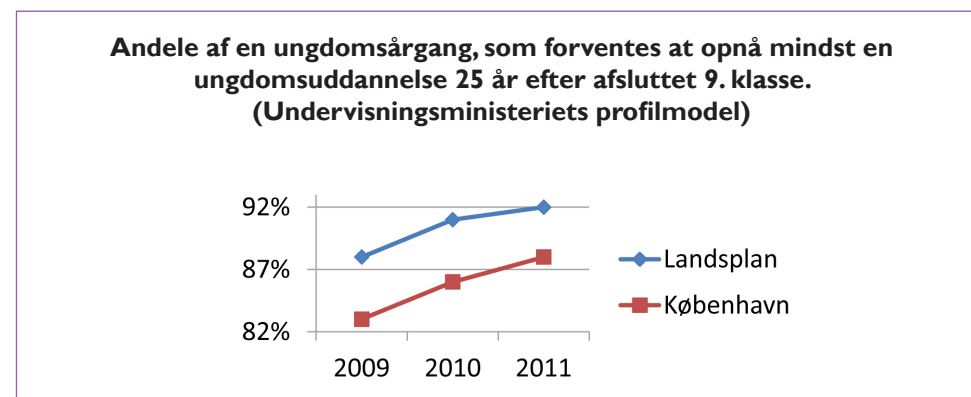
Større børn og unge

Nedenstående tabel over antallet af større børn og unge viser, at en typisk københavnsk årgang på disse alderstrin er på godt 4000 personer. Tabellen viser en meget kraftig tilflytning til kommunen af unge fra 19 år og opefter – typisk unge, der flytter til byen for at studere.

Hvordan klarer de københavnske unge sig i ungdomsuddannelserne?

København har fortsat store udfordringer ift. målsætningen om, at 95 procent af en ungdomsårgang skal opnå en ungdomsuddannelse, men gabet mellem det københavnske niveau og landsgennemsnittet er de senere år blevet mindsket, som det fremgår af nedenstående tabel.

Profilmodellen er en fremskrivning baseret på kendte uddannelsesmønstre og dermed en kvalificeret spådom om en københavnsk ungdomsårgangs succes i ungdomsuddannelserne 25 år efter, at de har afsluttet grunduddannelsen i en københavnsk folkeskole eller privatskole.

Kommunen får som ovenfor beskrevet et meget stort antal tilflyttere efter det fyldte 19. år – en gruppe som oftest har en afsluttet ungdomsuddannelse, og som flytter til byen for at studere. Disse unge er i lige så høj grad som de indfødte københavnere kommunens ansvar, hvis deres studieforbølge ikke forløber optimalt. Her er det en særlig udfordring, at kommunen modtager så mange unge, som ikke er kendt i vejledningssystemet fra deres grundskoleforløb.

Ungdomsklubber og særlige klubtilbud i København

Ungdomsklubberne er et dag- og/eller aftentilbud for 14-17-årige unge. Klubberne tilbyder mange forskellige former for aktiviteter, som dog varierer og afhænger af den enkelte klub. Eksempler på aktiviteter kan være musik, teater, film, computer, idræt, natur- miljø- og friluftaktiviteter. Mange klubber holder åbent både på hverdage og i weekenden, typisk i tidsrummet fra 12 til 22.

Der gælder de samme målsætninger for det pædagogiske arbejde i ungdomsklubberne som i fritids- og juniorklubberne, herunder at sikre tilbud om meningsfulde og udviklende aktiviteter samt et ansvar for en opsøgende virksomhed overfor unge, som har behov for en socialpædagogisk indsats.

I budget 2013 blev det besluttet at gennemføre en klubreform med følgende elementer:

- Oprettelsen af områdedækkende klubfællesskaber i de enkelte bydele. I spidsen for hvert klubfællesskab står en leder, som er ansvarlig for at tilrettelægge en sammenhængende vifte af indsatser målrettet de unge i det pågældende område. Klubfællesskaberne har hver en aktivitetspulje, som kan bruges til konkrete aktiviteter og til at løfte forskellige typer sociale opgaver i det enkelte område, som bidrager til at realisere ungebydelsplanen.
- Samtidig medfører klubreformen, at klubberne fremover skal fokusere på at skabe relevante tilbud til alle bydelens unge. Modsat fritids- og juniorklubber er medlemsbegrebet i ungdomsklubberne afskaffet, og det er gratis for alle unge i aldersgruppen for ungdomsklubber at benytte tilbuddet.
- Krav om udarbejdelse af klubbydelsplaner for de enkelte klubfællesskaber. Planerne er målrettet arbejdet i ungdomsklubberne og sætter herudover fokus på samarbejdet med områdets fritids- og juniorklubber og andre samarbejdspartner, herunder det kriminalpræventive arbejde. Aktivitetspuljen udmøntes ligeledes på baggrund af klubbydelsplanerne.

Unge med vidtgående generelle indlæringsvanskeligheder og bevægelseshæmmede har mulighed for at gå i specialklubtilbud, indtil de fylder 25 år. Klubtilbuddene tilbyder unge aktiviteter og samvær med voksenstøtte. Københavns Kommune har tre specialklubtilbud samt to basisklubtilbud for unge, der på grund af psykiske og fysiske handicap og/eller andre særlige behov, trives og udvikles bedst i et særligt tilrettelagt klubtilbud.

Ungdomsklubberne vil også indgå i analysen af fremtidens fritidstilbud, som er beskrevet nærmere i temaet om fritidstilbud.

Tema: Ungdom - Perspektiver

Visionen er, at København udvikler sig til en videns- og uddannelsesby, hvor et højt uddannelsesniveau medfører, at byen blomstrer, og at den unge har de bedst mulige vilkår for en meningsfuld og tryk tilværelse. Et generelt højt uddannelsesniveau bidrager til at bevare den sociale balance og begrænse de indkomstforskelle, der karakteriserer det danske samfund.

Borgerrepræsentationens tværgående ungestrategi er det mål, som der arbejdes frem mod på unge-området. Imidlertid rækker strategien kun frem til 2015. I løbet af den forestående udvalgsperiode vil der derfor være behov for at tage stilling til, om strategiens mål er blevet opnået, om strategien skal forlænges, eller om den skal revideres. Der er også behov for at tage politisk stilling til, om den fortsat primært skal have karakter af overordnet strategi, eller om den skal have en mere handlingspræget karakter.

Konkret tegner der sig derudover en række problemstillinger på området:

Kommunens indsats i forlængelse af folkeskolereformen og reformen af erhvervsuddannelserne (EUD)

Det er uklart, hvordan vejledningen, 10. klasse, ungdomsskolen og kommunens forpligtigelser til at stille uddannelsesforberedende tilbud til rådighed til unge, påvirkes af reformerne. Endvidere er det på nuværende tidspunkt uklart, hvorledes den kommende fleksuddannelse for unge ikke-uddannelsesparate skal udformes. Når det statslige grundlag ligger klart, vil der være betydelige opgaver for Børne- og Ungdomsudvalget i at tage stilling til, hvorledes dette skal omsættes til den københavnske virkelighed. Løsningerne skal tage højde for den meget forskelligartede ungegruppe i byen, herunder at en del af kommunens mange tilflyttere også kan ende med at blive en kommunal opgave.

For få unge får en ungdomsuddannelse

København får fortsat ikke tilstrækkeligt mange unge igennem en ungdomsuddannelse og ligger lavt i de landsdækkende statistikker. Hertil kommer en skævvridning af de unges uddannelsesvalg, hvor stadigt færre vælger erhvervsud-

dannelserne på trods af, at der fremadrettet vil være mangel på faglært arbejdskraft. Det forventes derfor, at udvalget vil skulle tage stilling til, hvilke kommunale redskaber der kan bidrage til, at endnu flere opnår en ungdomsuddannelse.

Prioritering af klub- og gadeplansarbejdet

Klubberne skal i forhold til deres formålsbeskrivelse henvende sig til alle større børn og unge. Nogle steder i byen appellerer de eksisterende klubtilbud ikke i tilstrækkelig grad til målgruppen af udsatte unge – men heller ikke altid til gruppen af normalt fungerende større børn og unge. Desuden er det svært for klubberne at finde en balance i forholdet mellem de velfungerende unge og de udsatte unge, da der oftest sker det, at de velfungerende unge forlader klubben, hvis antallet af udsatte unge fylder for meget.

Herudover er personalet udfordret af manglende grunduddannelse, opkvalificering og skiftende arbejdstider med både aften- og weekendarbejde.

Ungdomsklubberne er forpligtet til at lave opsøgende arbejde for unge, der ikke af sig selv henvender sig til klubberne. Det opsøgende arbejde har vist sig værdifuldt i forhold til tidligt at få kontakt til de unge, der lever det meste af deres skole- og fritidsliv på gaden og i miljøer, hvor der er stor risiko for kriminalitet. Klubbernes opsøgende og udgående arbejde, herunder aktivitetstilbud uden for de fysiske rammer, er ofte udfordret af utilpassede unges trusler og til tider vold mod personalet.

Klubbernes målsætninger og opgavebeskrivelse er meget bredt funderet, og der ses løbende på, hvorvidt klubberne skal henvende sig til alle større børn og unge. Både de unge, der kan selv, og de unge med behov for særlig socialpædagogisk opmærksomhed? Eller skal der etableres klubber, der henvender sig til særlige målgrupper?

Bedre sammenhæng i ungearbejdet på tværs af forvaltningerne

Udover at ungeområdet er udfordret af at være stærkt sektoropdelt mellem stat og kommune, er det også internt i kommunen fordelt på en række forvaltninger, hvor de unge ofte oplever, at kommunens indsats ikke er tilstrækkeligt sammenhængende.

- Den uddannelsesmæssige indsats ligger primært i Børne- og Ungdomsforvaltningen, men når den unge får bistandshjælp overgår uddannelsesopgaven til Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen. Hvis den unge ikke længere får bistandshjælp, går uddannelsesopgaven tilbage til Børne- og Ungdomsforvaltningen.
- Fritidsindsatsen varetages i pædagogisk regi i Børne- og Ungdomsforvaltningen, mens Kultur- og Fritidsforvaltningen har fritidsindsatsen i foreningsregi og i frivilligarbejdet.
- Den kriminalpræventive indsats varetages i udpræget grad på tværs af forvaltningerne med SSP og Sikker By Sekretariatet som koordinerende enheder. Ud over disse koordinerende enheder er der på Nørrebro Hotspot-indsatser, som varetager samme opgaver.

Målet for alle aktører er, at de unge bliver livsduelige og demokratiske borgere, hvor energi og kreativitet omsættes til positiv udfoldelse, uddannelse og job. Behovet for koordinering og sammenhæng omsættes i en lang række koordinerende tiltag med tilhørende handleplaner, der alle retter sig mod den samme gruppe af unge fx Tværgående ungestrategi, 18+ strategi, Ungebydelsplaner, Klubbydelsplaner, SSP, HotSpot, Sikker By, Boligsociale helhedsplaner, Partnerskaber o.a. Dette skaber et betydeligt merarbejde på mange niveauer i forvaltningerne og opleves ikke altid som relevant af de medarbejdere, der er i direkte kontakt med de unge.

Intensiveret samarbejde mellem folkeskolerne og ungdomsskolen

Der er lagt op til et langt tættere samarbejde mellem folkeskoler og ungdomsskolen med folkeskolereformen. Dette skal ses i lyset af reformens ambition om en generelt bedre udskoling og et øget fokus på at gøre eleverne uddannelsesparate.

Lovændringerne i folkeskoleloven og ungdomsskoleloven giver således mulighed for at ungdomsskolen kan indgå i samarbejder, herunder partnerskaber med kommunens folkeskoler, der kan bidrage til opfyldelsen af folkeskolens formål og mål for fag og obligatoriske emner. Det kan evt. være i form af, at ungdomsskolen tilbyder korte eller længere forløb samt valgfag i samarbejde med lokale folkeskoler. Forvaltningen fremlægger i foråret 2014 forslag til, hvordan samarbejdet i praksis udformes.

Kommunale aktører på ungeområdet.

Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU)

UU København arbejder efter målsætningen om, at 95 procent af en ungdomsårgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse, samt at øge andelen af unge, der vælger en erhvervsuddannelse. Der er et stærkt fokus på at reducere gruppen af unge, der hverken er i gang med en ungdomsuddannelse eller et uddannelsesforberedende tilbud.

UU København har netop gennemført en organisationsjustering bl.a. med henblik på at styrke vejledningsindsatsen i grundskolen (folkeskoler og privatskoler).

Grundskolevejledningens målgruppe udgør ca. 16.000 unge – alle er omfattet af kollektive vejledningsformer, mens den individuelle indsats målrettes de elever, der har størst behov. Alle unge skal i samarbejde med deres vejleder udarbejde en individuel uddannelsesplan.

Ungeafdelingens målgruppe udgør ca. 80.000 unge, hvor hovedindsatsen retter mod gruppe af 15-17-årige, der har forladt grundskolen, men som ikke er i gang med en ungdomsuddannelse. Disse unge har efter en statslig bekendtgørelse pligt til at være i uddannelse eller uddannelsesforberedende aktiviteter og kommunen har pligt til at sikre dette. Ungeafdelingen har endvidere til opgave at være opsøgende over for unge op til det fyldte 25 år, som ikke har gennemført eller påbegyndt en ungdomsuddannelse. Når en ung har gennemført en ungdomsuddannelse eller er fyldt 25 år, har UU ingen opgave over for vedkommende længere.

Ungdomsskolen (KKU)

Ungdomsskolens arbejdsgrundlag er Lov om Ungdomsskoler og Undervisningsministeriets bekendtgørelse om ungdomsskolens virksomhed samt den af Borgerrepræsentationen besluttede virksomhedsplan. Det er en rammestyrket virksomhed med en politisk valgt bestyrelse.

Ungdomsskolen arbejder ud fra en ungdomspædagogisk tilgang med at bidrage til 95 procentmålsætningen og skabe aktive og demokratiske unge gennem de to kerneområder fritidsundervisning og heltidsundervisning samt en række særlige projekter.

Ungdomsskolen tilbyder således fritidsundervisningsmuligheder for unge på 13 år og op til det fyldte 17. år. Undervisningen foregår primært i eftermiddags- og aftentimerne på folkeskolerne. Ungdomsskolen opretter ca. 500 hold om året i fag, hvori de unge kan dygtiggøre sig og afprøve og udvikle deres kompetencer.

Københavns Kommune har derudover lagt vægt på at prioritere byens udsatte unge gennem heltidsundervisning for undervisningspligtige elever, der ikke trives i folkeskolen, samt unge, der har forladt grundskolen, men som ikke er uddannelsesparate.

Ud over ovenstående varetager ungdomsskolen også kommunens almene 10. klassetilbud på Amager. Ungdomsskolen havde i skoleåret 2012-2013 indskrevet:

- 5701 elever i almenundervisningen (almene skolefag, hobbybetonede fag, knallertundervisning mm.)
- 564 elever i heltidsundervisningen
- 249 elever i almen 10. klasse

Ungdomsskolen har i 2013 tilpasset sin organisationsstruktur, således at den nøje matcher de fem områder i Børne- og Ungdomsforvaltningen. Det er endvidere aftalt, at ungdomsskolens afdelingsledere deltager i de fem områders skoleledermøder. Der er således skabt en god organisatorisk platform for at leve op til den nye folkeskolelovs krav om et tættere samarbejde mellem ungdomsskole og folkeskoler.

Kapacitet & Anlæg

Fakta

Antallet af børn og unge i København stiger. De næste 10 år forventes antallet af 0-17 årige at stige med yderligere 17.000 børn og unge. København har allerede bygget mange nye daginstitutioner, fritidspladser og skolespor. De mange ekstra børn og unge i kommunen gør, at der også fremadrettet er et stigende behov for at udbygge på hele 0-17 årsområdet.

	Behov 2013	Bevillinger med budget 2014
Dagtilbudspladser (0-5 år)	81 grupper (72 grupper ved udbygning til 90 procent af spidsbelastningsbehovet).*	72 grupper (å 12 vuggestue eller 22 børnehavebørn).
Basispladser (0-5 år)	Behov for 129 pladser frem til 2017.	72 pladser.
Fritidshjem/KKFO	672 pladser (samt afhjælpende foranstaltninger, hvor behovet vokser før skole- eller fritidshjemskapacitet er etableret).	112 fritidspladser på Grøndalsvænget skole og 336 fritidspladser på Ørestad Syd skolen i alt 448 pladser.
Klubpladser	100 ungdomsklubpladser og 700 fritids- og juniorklubpladser i ungdomsklubfællesskaber.	700 pladser, som etableres i ungdomsklubfællesskaber (dobbeltnudnyttelse af lokaler). 168 klubpladser etableres i forbindelse med den ny skole i Ørestad Syd. I alt 868 pladser
Skole	23 spor** (7 spor i 2014, 5 spor i 2015 og 11 spor i efterfølgende budgetår)	5 spor (ny 3 sporet skole i Ørestad Syd, 1 spor på Grøndalsvængets Skole og 1 spor på Skolen på Christianshavn). Herefter mangler der 18 spor frem til 2023.
Specialskoler	Behov dækket frem til 2015. Behov for 97 pladser frem til 2017.	0
Specialklubpladser	Behov for 151 pladser frem til 2015.	0

* En gruppe svarer til enten 12 vuggestue- eller 22 børnehavepladser. Institutionen bygges med 1 rum pr. gruppe, der kan anvendes fleksibelt til vuggestue- og børnehavebørn, og derudover fællesområder, personalefaciliteter mv.
** Et spor svarer til en udvidelse med lokaler til at rumme 1 klasse i hvert trin fra 0. til 9. klasse, svarende til ca. 220-250 elever – ca. 22-25 elever pr. klasse. Derudover medregnes der de nødvendige faglokaler, grupperum mv.

Nøgletal for anlæg af daginstitutioner

Pris pr. gruppe på kommunal grund:
4.000.000 kr.

Pris pr. gruppe på grund, der skal købes:
5.000.000 kr.

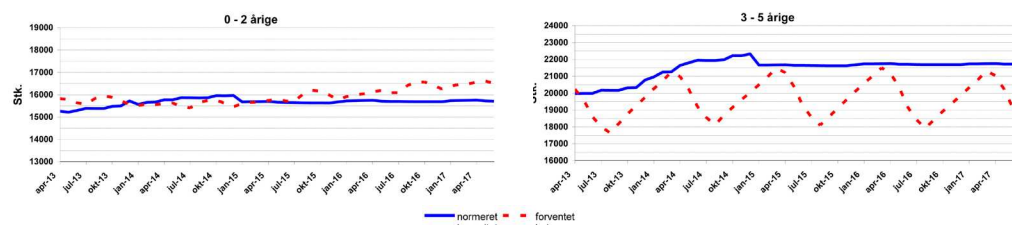
Pris for 5 grupper på grund, der skal købes:
25.000.000 kr.

Pris for 10 grupper på grund, der skal købes:
45.000.000 kr.

Nøgletal for Skolebyggeri

Nøgletal på 1 spor inkl. 112 fritidspladser:
115.000.000 kr.

0 - 5 års området - behov hele byen 2012 - 2017

Anlægsprojekter igangsæt for budget 2014

Dagtilbudspladser (0-5 år)	2292 (svarende til eks. 191 vuggestuegrupper)
Basispladser (0-5 år)	0
Fritidshjem/KKFO	3200 pladser (svarende til 114 grupper)
Klubpladser	100 pladser
Skole	23 spor
Specialskoler	0
Specialklubpladser	100 pladser

Tema: Kapacitet & Anlæg

Antallet af borgere i København vokser og har vokset støt i en årrække. Det forventes at befolkningstallet de næste ti år vil stige med 100.000 borgere – heraf knap 17.000 børn og unge mellem 0 og 17 år. Udviklingen i befolkningstallet giver imidlertid udfordringer med at udbygge sektoren i samme tempo som befolkningen vokser.

Det er Københavns Kommunes ansvar at sikre, at der er det tilstrækkelige antal af skole-, daginstitutions- og fritidspladser til byens børn de rigtige steder i byen, hvilket ofte medfører flere udfordringer, der kræver politisk stillingtagen og prioritering. Byen lider af pladsmangel, hvorfor flere behov ofte skal prioriteres i forhold til hinanden, dertil er byggegrunde i København omkostningsfulde, og byggeri tager tid.

Samtidig er det Børne- og Ungdomsforvaltningens opgave at sikre, at skoler og institutioner er bygget og organiseret, således at de skaber de bedst mulige rammer for et meningsfyldt børneliv og for et stimulerende læringsmiljø. Skoler og institutioner skal ikke kun være god kvalitet i byggeriet, det skal også virke i sin funktion og være anvendeligt i det daglige til størst mulig glæde for såvel børn som personale.

Hvilke byggemuligheder der er tilgængelige har også indflydelse på størrelsen på skoler og institutioner. Der undersøges både muligheder for at bygge nyt og for at udbygge på eksisterende skoler og institutioner, hvilket der ikke altid er mulighed for. Flere af skolerne er mere end 100 år gamle, mens der også findes helt nybyggede skoler – Sydhavnen, Ørestaden mv. Det er politisk besluttet, at der skal arbejdes på at skolerne, for at sikre bæredygtighed, som minimum skal være på 3 spor. Skolestørrelsen i København ser pt. således ud:

Skolens fysiske kapacitet 2013*

	Antal
2 spor	10
3 spor	27
4 spor	15
5 spor (heraf 1 basisskole)	4
9 spor (overbygningsskole)	1

*) Skoler der udbygges, er angivet med den kapacitet, de udbygges til.

Samme variation i størrelse ses også på daginstitutionsområdet, hvor der er helt små, ældre institutioner i fx en lejlighed i Indre By uden tilhørende udeareal, til nyetablerede institutioner som fx Børnebyen Vandværksgrunden, hvor de eksisterende bygninger fra det gamle Vandværk i Studiestræde bygges om til en børneby med samlet 25 grupper.

Antal børn/unge	Antal daginstitutioner/enheder	Andel
Under 50	120	21%
50 - 119	284	50%
120 - 199	93	16%
200 - 299	45	8%
300 og over	29	5%

Ved nybyggeri arbejdes der med, at en institution skal have minimum 5 børnegrupper, til enten 12 vuggestue- og 22 børnehavebørn.

Det kræver en langsigtet strategi og rettidig omhu at sikre den rette type af kapacitet på den rigtige placering i byen, og at bygge netop de typer bygninger, der bedst muligt stimulerer læring. Samtidig skal projekter sikres færdiggjort, så de kan dække behovet, når børnene er der og der er brug for bygningen. Rammerne omkring kapacitetsudfordringen beskrives nærmere nedenfor.

Plads til alle børn

På dagtilbuds-, fritidshjems-, og fritidsklubområdet er det kommunens opgave at sikre, at der er:

- den tilstrækkelige kapacitet til - som minimum - at overholde den lovpligtige pasningsgaranti og udbuddet af et passende antal pladser

Pasning inden for fire kilometer fra bopælen er med de pt. finansierede byggesager foreløbigt planlagt frem til 2017, men ovenstående kræver dog:

- at det langsigtede behov (i nogle distrikter) dækkes af nabolistrikter (inden for 4 km fra barnets bopæl)
- at de nuværende ibrugtagningsdatoer for de planlagte permanente pladser og pavillonbyggeri holder
- at befolkningsprognosen for 2013 holder, og dækningsgraderne ikke ændres

På skoleområdet er det kommunens opgave at sikre, at der er:

- den tilstrækkelige kapacitet til - som minimum - at overholde undervisningspligten i det grunddistrikt eleven tilhører

Indtil den fysiske kapacitet er bygget på skolerne, løses behovet ved vandreklasser, classesammenlægninger mm. Samtidig er grunddistrikter tilpasset med henblik på at behovet imødegås. Der planlægges skoleudbygninger og andre kapacitetsudvidelser i områder med særligt kraftig tilvækst .

Behovet på 0-17 års området

Børne- og Ungdomsforvaltningen udarbejder årligt en behovsprogno, som estimerer det fremadrettede behov for udbygning på 0-17 års området. Den årlige behovsprogno forelægges for BUU i juni og indeholder en opdatering af:

- Ændringerne i Koncernservices befolkningsprogno for København
- Behovet for kapacitet affødt af den forventede søgning til folkeskolerne, dagtilbud og fritidstilbud, samt visitation til specialområdet.

Det fremgår af de seneste mange års befolkningsprogno, at befolkningstallet på 0-17 års området er stødt stigende. På dagtilbudsområdet forventes antallet af børn at vokse med 7.506 børn, mens antallet på skoleområdet forventes at stige med 9.620 børn de kommende 10 år. Den seneste befolkningsprogno fra 2013 viser, at der kommer flere børn, og at tilvæksten er fremrykket. Derfor har der i en lang periode været særligt fokus på at afsætte budgetmidler til etablering af nye skolespor inkl. fritidstilbud, dagtilbudsgrupper mv. for at kunne opfylde behovet for kapacitet på 0-17 års området. Siden budget 2010 er der afsat 5,3 mia. kr. til anlæg inden for Børne- og Ungdomsforvaltningens budget.

Budget 2010-2014 (kr.)

Skoler	3.223.657
Daginstitutioner	1.965.631
Øvrigt	180.908

I alt **5.370.196**

Det er i de senere års budgetter ikke på tilsvarende måde afsat økonomi til at udbygge på klubområdet.

Udvalget får midler til nye anlægsprojekter i de årlige budgetaftaler og overførselsager. Midlerne afsættes til konkrete formål f.eks. udbygning af en skole med et spor eller etablering af nye dagtilbudsgrupper.

Der vil fortsat være behov for daginstitutioner- og skoleudbygninger. Det vurderes umiddelbart, at der vil være et samlet udbygnings- og renoveringsbehov på kommunens skoler og institutioner. Anlægsmidler er hovedsageligt rådighedsbevillinger, hvor forvaltningen fremlægger en separat indstilling om anlægsbevilling for BUU, ØU og BR, før projekterne sættes i gang. I en indstilling om anlægsbevilling beder forvaltningen om en politisk godkendelse af, at der anvendes et specifikt beløb til at gennemføre et konkret anlægsprojekt. På dette tidspunkt i processen er brugerne allerede involveret via såkaldte byggeudvalg, der nedsættes i tilknytning til det enkelte anlægsprojekt. I visse tilfælde stjerne markeres udvalgte anlægsmidler, hvilket svarer til en anlægsbevilling og betyder, at projektet kan startes, uden at BUU skal behandle en anlægsindstilling.

Byggetider

Siden 2011 har der været fokus på at sikre kortere anlægstider på dagtilbuds- og skoleområdet. Der arbejdes med et måltal for etablering af daginstitutioner på 30 måneder samt et måltal for etablering af skoler på 46 måneder. Der går således et stykke tid fra anlægsmidlerne er afsat, til byggerierne kan ibrugtages.

Samtidig er byggerierne sårbare i forhold til eksempelvis forsinkelser i afleveringen, da det har vidtrækkende konsekvenser for Børne- og Ungdomsforvaltningens mulighed for at opfylde behovet til tiden. Alvorsgraden af en forsinkelse er blandt andet bestemt af følgende faktorer:

- Tidspunkt for forsinkelsen (kan projektet ikke nå at blive klar til spidsbelastningstidspunktet),
- Geografi (hvordan er det samlede område berørt af forsinkelser i perioden for ændringen),
- Størrelse (jo større udbygning, jo større betydning generelt).

Mangel på egnede byggegrunde

Muligheden for udbygning i områder, hvor der er behov for ekstra dagtilbudspladser eller nye skoler, besværliggøres af, at det er en udfordring at finde egnede byggegrunde i København. Byen er tæt bebygget, behovet er stigende – men udbygningen skal også gerne etableres, hvor børnene er. Kommunens store udbygningsbehov på 0-17 års området nødvendiggør samtidig, at den efterspurgte kapacitet etableres på de tilgængelige arealer og til den økonomi, der er til rådighed.

Det konkrete grundareal, en daginstitution eller skole etableres på, er med til at sætte rammer for, hvor stor institutionen eller skolen bliver. Dette skyldes de forskellige krav og principper, som er gældende ved etablering af nye daginstitutioner og skoler i København.

Det kan fremadrettet i forbindelse med de udfordringer, der er i forskellige områder af byen med at finde egnede grunde, blive nødvendigt at drøfte, om der skal ske en justering af kommunens krav og principper.

Snitflade mellem Børne- og Ungdomsforvaltningen og KEjd

BR besluttede i 2005 at etablere Københavns Ejendomme med udgangspunkt i en bestillerudførermodel i forbindelse med anlægssager. Fagforvaltningerne er bestiller, og KEjd er ansvarlig for hele den efterfølgende anlægs- samt byggeproces.

BUFs opgave som bestiller fokuserer på analyse af behov samt udarbejdelse af beslutningsoplæg til BUU/ØU i forhold til igangsættelse af byggeproces. I denne sammenhæng er en væsentlig opgave at sikre, at de pædagogiske interesser i forhold til undervisning og pasning af byens børn tænkes ind, således at bygningerne kan bruges til det ønskede formål. Dette medfører en høj grad af brugersamarbejde samt formulering af faglige input og krav (i form af eksempelvis pædagogiske eller undervisningsmæssige hensyn) til anlægsprojektets udformning og indhold mv. Børne- og Ungdomsforvaltningen har ansvaret for brugerinvolveringen i alle anlægsprocesser.

Efterfølgende udbyder Københavns Ejendomme de konkrete anlægsprojekter og har dialog med entreprenøren i byggefasen. Det er således Københavns Ejendomme der skal sikre, at anlægsprojekternes økonomi og tidsplan overholdes.

Ansvaret for drift og vedligeholdelse af skoler og institutioners bygninger er delt mellem KEjd og institutionerne selv. KEjd har ansvaret for udvendig vedligeholdelse af bygningerne og har dermed ejernes forpligtigelser, hvilket betyder, at de har ansvaret for at vedligeholde klimaskærmen (tag, vinduer og facader), tekniske anlæg (varmeanlæg og ventilationsanlæg) samt faste belægnings- og kloaksystemer. Skoler og daginstitutioner er selv ansvarlige for den indvendige vedligeholdelse, og der udmeldes midler til opgaven via budgetudmeldingen.

Det er ligeledes Københavns Ejendomme, som har ansvar for de såkaldte ”helhedsrenoveringer” af byens skoler. Der er indtil videre igangsat helhedsrenoveringer af 25 af kommunens skoler. Der pågår på nuværende tidspunkt en dialog mellem Københavns Ejendomme og Børne- og Ungdomsforvaltningen om, hvad sager om helhedsrenovering skal indeholde, hvordan brugeren skal involveres samt hvilken indflydelse renoveringen har på skolernes efterfølgende drift.

Tema: Kapacitet & Anlæg - Perspektiver

Nye krav til udnyttelse og funktionalitet af bygningsmassen fremadrettet

Implementering af folkeskolereformen vil medføre ændrede krav til lokalefunktioner på skolerne og ændrede rammer for de tilknyttede fritidstilbud. Dette skyldes blandt andet et ændret fagligt indhold i såvel skole som fritid som følge af kravet om flere timer, samt indførelsen af timer til understøttende undervisning. Dertil kommer et krav om motion og bevægelse 45 minutter om dagen, som kan bidrage til at ændre i måden, både almindelig undervisning, samt specifikt idrætsundervisningen tænkes på. Ligeledes vil et krav om en større åbning af skolen mod omverdenen medføre, at nye og anderledes læringsmiljøer i fx byrummet skal tænkes længere ind i skolen.

Samtidig vil der, selv med den eksisterende udbygning, de kommende år blive behov for en yderligere udbygning for at kunne sikre skole- og fritidspladser til alle byens børn. Som følge heraf skal kommunens langsigtede anlægsstrategi revideres. Strategien skal baseres dels på den faglige udvikling og forandring, og de krav dette medfører til fysiske rammer og funktionalitet, dels det voksende børnetal og de behov, dette giver for udvikling af kapaciteten.

Langsigtet anlægsstrategi

Det er aftalt i Budget 2014, at der iværksættes en analyse af den fremtidige langsigtede anlægsstrategi, som har fokus på at undersøge alternativer til nybyggeri og udbygninger af kapaciteten på skoler og dagtilbud og stille forslag til udvidelse af kapaciteten i byens skoler og fritidstilbud for færre midler. Denne analyse skal med andre ord vise, hvilke muligheder Borgerrepræsentationen har for at ændre på serviceniveauet eller ændre på skole- og institutionsstrukturen under hensyntagen til eksterne barrierer, som udgøres af bl.a. den nationale lovgivning, som eksempelvis Folkeskoleloven.

Analysen udarbejdes af Økonomiforvaltningen, Kultur- og Fritidsforvaltningen, Københavns Ejendomme og Børne- og Ungdomsforvaltningen i fællesskab. Det er Børne- og Ungdomsforvaltningen, som sidder for bordenden.

Analysen har til formål at give:

- Et samlet overblik over relevant data
- Forslag til billigere anlægs løsninger i forbindelse med udvidelse af kapaciteten i skolerne og fritidstilbud, herunder vurdering af fordyrende krav til bygninger, areal og grunde fastsat af kommunen selv samt overblik over interne barrierer for optimal etablering af ny kapacitet
- Et overblik over tilstedeværelsen hen over dagen i skoler og fritidstilbud set i forhold til den tilgængelige kapacitet
- Forslag til at udnytte skolekapaciteten anderledes – f.eks. via flerskole-samarbejde
- Overblik over muligheder for at dimensionere nuværende og kommende skoler efter de fysiske krav til ny folkeskolereform
- Etablering af flere nye skoler i stedet for fortsat drift af små og gamle skoler
- Forslag til en overordnet strategi for at sikre sammentænkning på tværs af forvaltninger, således at muligheder for at indtænke alle kommunale behov så vidt muligt afdækkes og fremlægges til politisk prioritering, når der skal udbygges på skoleområdet

I januar 2014 fremlægges data og diverse emner for Økonomiudvalget på Budgetseminaret. I foråret 2014 er det endvidere planlagt, at analysen skal præsenteres på Børne- og Ungdomsudvalgets budgetseminar, således at Børne- og Ungdomsudvalget har mulighed for at drøfte rammerne og principperne for de fremtidige rammer for skolekapacitet. Den endelige analyse og anbefalingerne fremlægges i april 2014, hvorefter de kan indgå i Budgetforhandlingerne for 2015.

Visionen er at der opnås en mere effektiv og kvalitativ bedre udnyttelse af lokaler i kommunens tilbud. Det skal klarlægges, hvor der er muligheder for omlægninger, og hvorledes disse omlægninger kan gennemføres – uden at der samlet set mistes kapacitet i det pågældende område. Øvelsen er ressourcekrævende, da det ikke nødvendigvis er billigere end at bygge nyt. Der er eksempelvis en række bygningsmæssige krav til faciliteterne til vuggestuer, som ikke findes for fritidshjem (behov for puslerum, liggehal, sikring af tilgængelighed, aldersvarende udearealer, køkken mm), samtidig med, at børn skal sikres den garanterede overgang fra vuggestue til børnehave i integrerede institutioner. Disse krav betyder blandt andet, at det ofte vil være dyrere at omlægge end at bygge nyt.

Strukturændringer som følge af reformen

Med en længere skoledag, og med nye fagligheder integreret i skolen, vil fritidsinstitutionernes forhold ændre sig markant. Dels efterlader den længere skoledag en kortere tid i fritidsinstitutionerne, dels vil børnenes øvrige fritidsaktiviteter i sportsklubber og foreninger også lægge beslag på timerne efter skoletid. Det kan derfor ikke undgås at fritidsinstitutionernes vilkår ændrer sig betydeligt, og den økonomiske bæredygtighed vil være udfordret på især de små institutioner.

En af finansieringskilderne til folkeskolereformen har været en national reduktion i midler til fritidsinstitutionerne som følge af flere timer i skolen – og dermed kortere åbningstid i fritidsinstitutionerne. I budget 2014 blev det dog besluttet at etablere en midlertidig strukturpulje, der sikrer midler til fritidsinstitutionerne i en omstillingsproces, samtidig med at der arbejdes på at sikre fornuftige løsninger for institutionerne frem mod den endelige implementering af folkeskolereformens anden fase – forventeligt i skoleåret 2016/2017

Økonomi

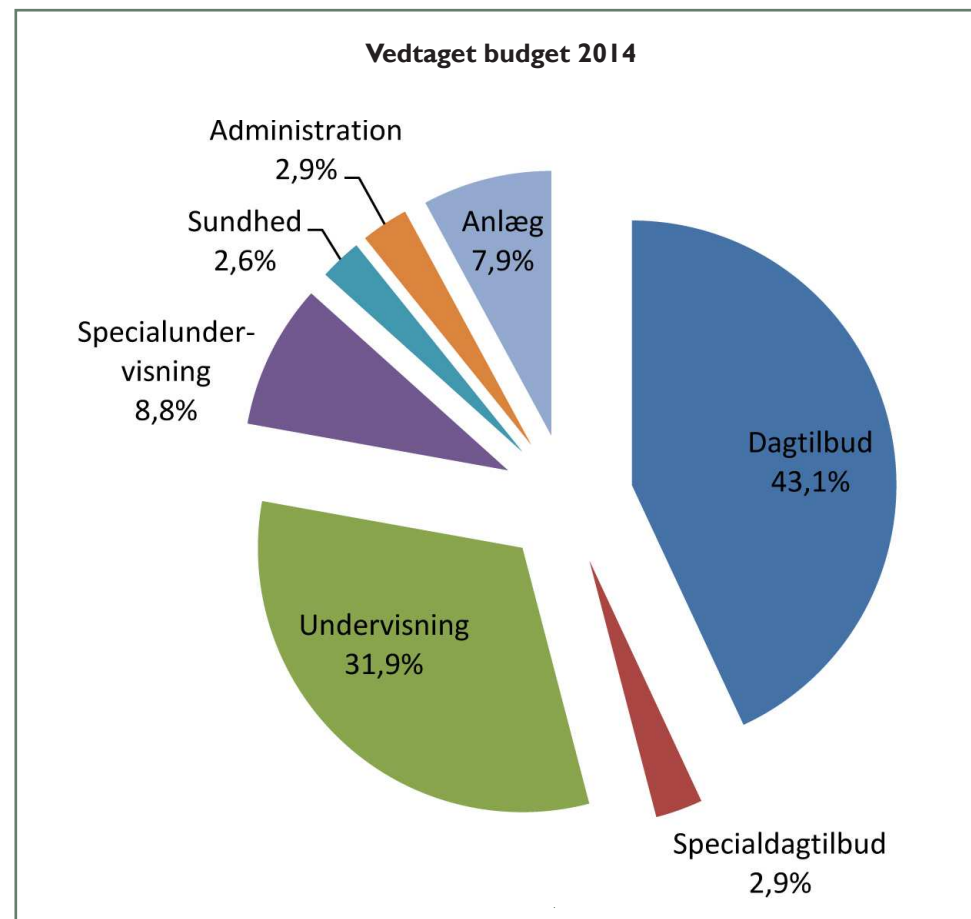

Tema: Økonomi

Børne- og Ungdomsforvaltningen er København Kommunes og Danmarks største forvaltning med næsten 18.000 ansatte (årsværk) og cirka 100.000 børn og unge fra 0–18 år, der bruger tilbuddene. Det samlede budget til børne- og ungdomsområdet i København er på 10,4 mia. kr. Størstedelen bruges på dag- og specialdagtilbud (46 procent), undervisning og specialundervisning (41 procent) og anlæg (8 procent). Fordelingen af budgettet fremgår af figuren herunder.

Anlægsbudgettet bruges primært til aktiviteter, der skaber flere pladser. Dvs. bygning af nye skoler, daginstitutioner og fritidsinstitutioner samt ombygninger og tilbygninger i eksisterende skoler og institutioner. Bevillingen svinger fra år til år primært afhængigt af behovet for anlæg af nye pladser.

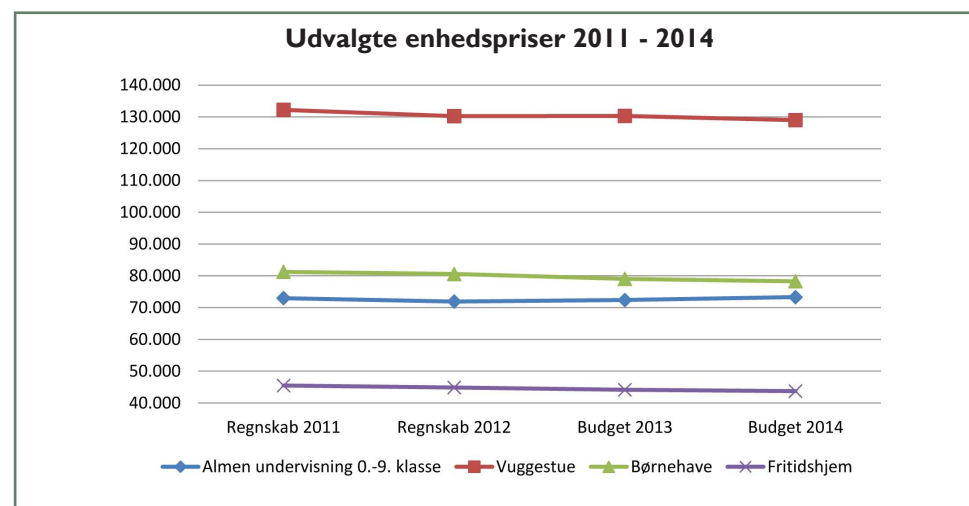
Forvaltningens driftsbudget bruges for langt størstepartens vedkommende til pasnings-, fritids-, og undervisningstilbud til børn og unge under 18 år. Kommunen har 61.500 institutionspladser fordelt på ca. 600 institutioner samt 7.200 børn i private pasningsordninger mv. Der er 33.700 skoleelever i kommunens folkeskoler og 13.600 på private skoler.

De væsentligste mængder og enhedspriser på dagtilbuds- og undervisningsområdet fremgår af tabellen næste side. Her kan man også se børnenes og de unges overgange fra forskellige tilbud, efterhånden som de bliver ældre og bevæger sig fra vuggestuen til skolen og fritidstilbuddene. Det gennemsnitlige forløb for en 0-18 årig i de forskellige almene tilbud ender med at koste ca. 1,5 mio. kr., svarende til små 100.000 kr. årligt.

Alder	Dagtilbud				Undervisning			
	Pasnings- og fritidstilbud	Mængde	Enhedspris	Budget (mio. kr.)	Undervisningstilbud	Mængde	Enhedspris	Budget (mio. kr.)
17 16 15 14	Ungdomsklub	3.353	24.288	81	0-10. klasse, privat- og efterskoler	47.342	61.378	2.906
13 12	Juniorklub	4.239	26.301	111				
11 10	Fritidsklub	6.123	27.152	166				
9 8 7 6	Fritidshjem, KKFO og private SFO	19.745	37.246	735				
5 4 3	Børnehave og private ordninger	19.148	77.757	1.489				
2 1 0	Vuggestue, dagpleje og private ordninger	16.093	125.734	2.023				

Enhedspriserne pr. barn i de forskellige tilbud har været stabile de seneste fire år med en svagt faldende tendens for særligt børnehaver og fritidshjem. Hvis enhedspriserne tages som udtryk for serviceniveauet, har serviceniveauet altså stort set været fastholdt.

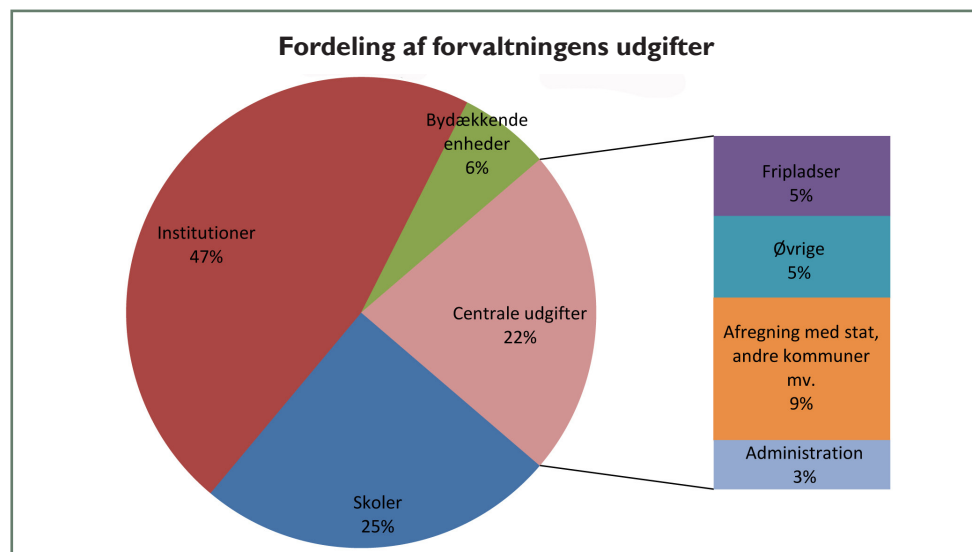

Børne- og Ungdomsudvalgets budgetramme reguleres årligt på baggrund af befolkningsprognosen, som Koncernservice laver for hele Københavns Kommune. Da størstedelen af de midler, der tildeles til Børne- og Ungdomsområdet, er demografiregulerede, er det helt afgørende for balance i økonomien, at der er sammenhæng mellem de tildelte midler på budgetrammen og de bevillinger, som forvaltningen videreudmelder til skoler, institutioner og øvrige budgetansvarlige enheder. Det sikres først og fremmest via korrekte priser og præcise bud på aktiviteten i den demografimodel, der tildeler forvaltningerne budget ud fra befolkningsændringerne, så de midler, der udmeldes til skoler og institutioner ved pasning eller undervisning af et ekstra barn, modsvares af en tilsvarende forøgelse af udvalgets budgetramme.

Stort set alle skoler og institutioner er aktivitetsstyrede og får tildelt størstedelen af deres budgetter efter det faktiske antal børn og unge, som modtager tilbuddet. Udgangspunktet for budgettildelingsmodellerne er, at de bygger på principperne om enkelthed, gennemskuelighed og ensartethed, hvor institutioner og skoler modtager en rammebevilling, hvor så stor en del som muligt er kendt fra årets start. Derudover er der i alle modeller indarbejdet en omfordeling af midler til håndtering af særlige opgaver og incitamenter til god økonomistyring som fx optimering af klassestørrelser på skoleområdet.

Institutioner og skoler i Børne- og Ungdomsforvaltningen har selvforvaltning inden for rammerne af de politisk vedtagne mål og lovgivning på området. Det betyder, at hver institution og skole får udmeldt en samlet rammebevilling i henhold til den gældende budgettildelingsmodel på området, som den lokale ledelse selv forvalter og har ansvar for at overholde. Selvforvaltningen omfatter også automatisk overførsel af over- og underskud til det følgende budgetår, når regnskabet er godkendt af Borgerrepræsentationen. Der er en fastsat grænse for overførsel af driftsopsparring på fire procent af budgettet. Den frihedsgrad skal bruges til at finde de bedste og mest effektive løsninger for driften af den enkelte daginstitution og skole.

Økonomien i forvaltningen er ikke begrænset til forbruget på de kommunale skoler, institutioner og særlige bydækkende enheder. Godt 20 procent af forvaltningens udgifter afholdes således centralt, mens det gælder for 90 procent af indtægterne. Indtægterne består primært af forældrebetaling på dag- og fritidstilbud. De centrale udgifter vedrører afregning med stat, kommuner og private aktører, fripladser i forbindelse med forældrebetalingen, forvaltningens administration samt øvrige centrale udgifter til f.eks. sundhedsplejen i områderne eller pædagogisk IT mv. Fordelingen af forvaltningens udgifter fremgår af figuren herunder.

Forvaltningen foretager løbende opfølgning af budgettet for at give et retvisende billede af økonomien, og forvaltningen foretager også løbende korrigerende foranstaltninger, hvis der er afvigelser eller ubalancer i den samlede økonomi. Regnskabsprognoserne udarbejdes typisk til april, august og oktober og beskriver det forventede regnskab for året som helhed.

Regnskabsprognoser forelægges Børne- og Ungdomsudvalget med forslag til eventuelle korrigerende foranstaltninger, hvis der forventes at være ubalance i den samlede økonomi.

Den største usikkerhedsfaktor i økonomien er, om det faktiske aktivitetsniveau er i overensstemmelse med det budgetterede. Selv relativt små bevægelser i f.eks. dækningsgraderne på pasningstilbud eller privatskolefrekvensen kan med en stor samlet volumen i forvaltningen og et samlet driftsbudget på 9,6 mia. kr. betyde relativt store afvigelser i økonomien. Derfor følger forvaltningen aktiviteten i de enkelte tilbudstyper og den tilhørende forældrebetaling tæt.

Tema: Økonomi - Perspektiver

Demografisk pres

Antallet af børn og unge i kommunen vokser. Som følge heraf modtager forvaltningen demografimidler fra kommunens fælleskasse til at håndtere det stigende udgiftsbehov. I budget 2014 udgør demografimidlerne på børne- og ungeområdet 217 mio. kr., svarende til godt to procent af udvalgets samlede serviceramme. Børne- og Ungdomsudvalget lægger således på forhånd beslag på ca. 200 mio. kr. årligt af kommunens samlede forhandlingsråderum. Den demografiske udvikling vil uden tvivl fortsætte de kommende år. Den automatiske tildeling af demografimidler med realistiske priser, der afspejler det nuværende serviceniveau, vil imidlertid være under pres. Dette skyldes bl.a. et samlet set lavere udgiftspres på det sociale område, som medfører lavere indtægter fra staten i blok- og udligningstilskud.

Hvis man ønsker at fastholde en fortsat tilførsel af demografimidler, der afspejler de reelle merudgifter i forvaltningen ved et stigende antal børn og unge, vil det være helt afgørende, at udvalget kan argumentere for behovet, så der fortsat vil blive prioriteret midler til en automatisk regulering af udvalgets budgetramme. Alternativt vil udvalget helt eller delvist skulle finde midlerne inden for egen ramme. Forvaltningen vil understøtte argumentationen ved at præsentere gennemsigtige og overbevisende beregninger, der påviser behovet og skaber ro om den bagvedliggende demografimodel.

Effektiviseringer

Det hidtidige niveau for årlige effektiviseringer har ligget på 250 mio. kr. i hele kommunen fordelt på 200 mio. kr. forvaltningsspecifikke effektiviseringer og 50 mio. kr. tværgående effektiviseringer. Dette niveau er ikke længere tilstrækkeligt, hvis det skal være muligt at håndtere den demografiske udvikling og samtidig tilvejebringe et råderum til at prioritere nye eller andre opgaver i kommunen. I budget 2014 er der via effektiviseringer og besparelser tilvejebragt finansiering på 344 mio. kr., og i 2015 er måltallet sat til samlet set 350 mio. kr. Det svarer til, at der på udvalgets område forventeligt skal finde effektiviseringer

eller besparelser for ca. 140 mio. kr. årligt fremover. Hertil kommer et evt. yderligere behov, hvis det skal være muligt fortsat at investere og udvikle sektoren og arbejde for en ændret opgaveløsning.

Forvaltningen har i de seneste år plukket langt de fleste lavhængende frugter med henblik på at opnå tidligere effektiviseringskrav. Det stigende omstillingsbehov med effektiviseringer i ovenstående størrelsesorden kræver imidlertid en tilgang, hvor der tænkes i nye løsninger af kernerdriften, så der skabes rum og mulighed for en fortsat udvikling af børne- og ungeområdet. Derfor bliver det afgørende, at udvalget tager stilling til, hvordan effektiviseringerne identificeres og gennemføres.

Vedtagelse af en flerårig effektiviseringsstrategi, der spiller sammen med kommunens overordnede strategi, vil være et væsentligt redskab i forvaltningens og udvalgets arbejde med effektiviseringer. Dermed sikres en systematisk tilgang med fokus på nytænkning, det lange sigt og tværgående sammenhænge. Forvaltningen vil præsentere udvalget for oplæg til en flerårig effektiviseringsstrategi.

Forudsætninger mv.

Det vil næppe være muligt at tilvejebringe 350 mio. kr. årligt i rene effektiviseringer i Københavns Kommune. Hvis der skal være råd til den demografiske udvikling og forhandlingsråderummet (eventuel omstilling af tilbudsviften og sikring af rum til udvalgets politiske prioriteringer), så vil det være nødvendigt, at der sker en politisk prioritering af midler og indsatser. Udvalget skal tage stilling til, hvorvidt det nuværende serviceniveau på forvaltningens og kommunens øvrige områder skal fastholdes, øges eller mindskes. Særligt i udarbejdelsen af udvalgets årlige budgetforslag vil udvalget skulle træffe beslutninger om ændringer i serviceniveauet, så udvalgets bidrag til prioriteringsråderummet kan realiseres.

Forvaltningen vil understøtte de politiske målsætninger og prioriteringer i samspil med udvalget. Hele BUU's ressortområde skal præsenteres på en sammenhængende og forståelig måde, så politiske prioriteringer bliver så lette som muligt at foretage. Til at understøtte de politiske prioriteringer skal der være fokus

på sammenhænge i det faglige arbejde og afledte økonomi, kvantificering og målbarhed i form af mængder og priser, intern og ekstern benchmark og beregning af faglige og økonomiske konsekvenser.

Standardisering og samling af opgaver

Med indførelsen af et nyt fælles økonomisystem, den fortsatte implementering af samlingen af administrative opgaver, introduktionen af en fælles KK-lederside, udnyttelsen af fælles indkøbsaftaler samt det generelle fokus på standardisering og samling af administrative og understøttende værktøjer og opgaver, sker der en stor påvirkning af både decentrale og centrale enheders rolle, organisering og opgaver. Endvidere forudsættes det som oftest, at standardiseringen og samlingen af opgaver ikke kun forbedrer kvaliteten, mens også resulterer i betydelige effektiviseringer.

Samtidig med disse centralistiske tendenser er der udstrakt selvforvaltning på BUU's områder. Selvforvaltningen udfordrer og udfordres af centralismen, og udvalget spiller en central rolle i at være med til at definere det lokale besluttelsesrum, fx i forbindelse med vedtagelsen af en ny indkøbspolitik, som udvalget og BR skal vedtage i løbet af foråret.

Økonomisk bæredygtige enheder på fritidsområdet

Folkeskolereformen giver nogle store udfordringer og muligheder på fritidsområdet. Den længere skoledag vil betyde færre timer i de eksisterende fritidstilbud, og der må også forventes en ændring i efterspørgselsmønstrene, hvor de traditionelle fritidstilbud ikke nødvendigvis længere er så attraktive.

Det er derfor helt centralt, at den fremtidige organisatoriske og faglige opgaveløsning og ansvarsplacering samtænkes med enhedernes økonomiske bæredygtig og optimal ressourceudnyttelse for sektoren som helhed. Der er således en risiko for, at den fremtidige organisering af området ikke resulterer i økonomisk bæredygtige enheder eller en optimal udnyttelse af de økonomiske ressourcer.

Udvalget vil spille en helt central rolle ved at skulle tage stilling til, hvad det er for et fritidstilbud, kommunen vil tilbyde borgerne, og hvordan det spiller sammen med resten af børnenes tid i forvaltningens tilbud. Udvalget vil helt konkret på det økonomiske område bl.a. skulle tage stilling til budgettildelingsmodeller, der understøtter de politiske mål for området.

Bilag

Bilag I: Beslutede politikpakker af Børne- og Ungdomsudvalget 2010-2013

Københavnermodel 2.0

Gennem Københavnermodel 2.0 blev rådgivningen om skolestart af sprogligt udfordrede elever målrettet, og der blev oprettet Københavnermodelpladser på 41 potentielle modtager-skoler. Pr. 1. september 2013 havde ca. 700 skoleskifttere modtaget rådgivning og antallet af sprogvurderinger af 3-årige, 5-årige og elever i børnehavklasser er øget markant.

Faglighedspakke i folkeskolen

I foråret 2011 har et faglighedsudvalg med ekstern deltagelse givet input til en række anbefalinger, som er indgået i budget 2012, og som er udmøntet som en særlig faglighedspakke. Forslagene i faglighedspakken fokuserede på emner som stærk skoleledelse, dygtige lærere, elever med lyst til at lære, engagerede forældre og brug af digitale læremidler. Senere blev pakken suppleret af fem pejlemærker, der anlægger et samlet perspektiv på, i hvilken retning de københavnske skoler skal bevæge sig.

Tidlig indsats og inklusion – Specialreform 2.0

Gennem Specialreformen 2.0 var fokus på at forebygge, at elever blev sendt i specialtilbud og derved at øge chanceligheden for udsatte børn og unge. Blandt andet via ressourcecentre og inklusionspædagoger på alle almene folkeskoler, massiv kompetenceudvikling og flere midler til sociale normeringer på dagtilbudsområdet var hensigten at yde gode tilbud til de børn og unge, der har brug for en særlig undervisningsmæssig eller pædagogisk indsats.

Pædagogisk Kvalitetsudvalg

I Pædagogisk Kvalitetsudvalg udvikledes såkaldte pejlemærker for dagtilbudsområdet. Pejlemærkerne fungerer som den overordnede ramme for det pædagogiske arbejde i daginstitutionerne og er dermed centrale for at styrke den pædagogiske kvalitet.

Ungestrategi og Ungdomskommission

Børne- og Ungdomsudvalget besluttede i 2011 at nedsætte en Ungdomskommission, der skulle drøfte og forholde sig til områder og emner, som har betydning for unges levevilkår, herunder bl.a. ungdomsuddannelsesområdet, kultur- og fritidstilbud, klubtilbud samt sundhed, medindflydelse og kriminalitet. Kommissionen kom med en række anbefalinger, som har dannet udgangspunkt for en ny ungestrategi, der har som mål, at 95 procent af unge får en ungdomsuddannelse, at flere unge får erhvervskompetencegivende uddannelse, at ledighed blandt unge reduceres med 10 procent, og at flere unge er aktive i ungdomsklubber, foreninger og fritidsjob og på den måde bliver rustet til uddannelse. Ingen sektorer alene kan sørge for, at målene bliver indfriet. Derfor sætter strategien retning og forener kommunens indsats på tværs af forvaltninger. Opgaven de kommende år består i at få alle unge med, så hver enkelt får mulighed for at udnytte sit potentiale. Arbejdet på ungeområdet har også sat sig spor i form af etablering af en ny ungestruktur, hvor arbejdet med byens 14-17 årige unge gennemføres med udgangspunkt i en række klubfællesskaber, der afspejler byens lokal-områder. Den nye klubstruktur blev implementeret i 2013.

Folkeskolereformen

Folketinget indgik i foråret 2013 et forlig om en ny folkeskolereform, der har fokus på læring og inddragelse af flere fagligheder i folkeskolen. Udvalget vedtog en strategi for implementeringen af reformen, der indebærer, at reformen skal fungere fra dag et. Reformen bliver helt central for udviklingen af fremtidens skole og fritidstilbud i København og sætter bl.a. fokus på tre overordnede indsatsområder, som skal bidrage til at forbedre elevernes faglige niveau: 1) en længere og varieret skoledag med mere og bedre undervisning og læring, 2) et kompetenceløft af lærere, pædagoger og skoleledere og 3) få klare mål og regelforenklinger. Arbejdet med reformen vil fortsætte og være et helt afgørende omdrejningspunkt for det politiske og administrative arbejde i den kommende periode.

Samarbejde med SOF

I 2012 igangsatte Børne- og Ungdomsudvalget og Socialudvalget det fælles program Bedre samarbejde mellem Socialforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen. Programmet løb til og med oktober 2013. Formålet med programmet var, at forvaltningerne udvikler et tæt og forpligtende samarbejde for at kunne levere gode, rettidige og koordinerede indsatser til børn og unge, der har behov for en specialpædagogisk bistand og en social foranstaltning. Programmet medvirkede til at understøtte forvaltningernes fælles mål om at styrke inklusion, tidlig indsats og de faglige forventninger til børn og unge. Resultaterne af samarbejdet er bl.a., 1) at der er etableret fælles strategiske sigtelinjer og større sammenhæng, 2) at der er fælles sagsforløb og fleksible tilbud, 3) at børn og unge med særlige behov indgår i fællesskaber, hvor de trives og udvikler sig, 4) at børn, unge og familier med særlige behov får en så tidlig indsats som muligt og 5) at flere børn og unge med særlige behov får en kvalificerende skolegang. Det positive samarbejde fra programmet skal videreudvikles i forhold til udsatte børn på 0-5 års området samt børn og unge med handicap på 0-25 års området.

Bilag 2: Organisation og medarbejdertyper i Børne- og Ungdomsforvaltningen

Forvaltningen beskæftiger 17.332 årsværk (antal fuldtidsstillinger), hvoraf 3.469 årsværk er beskæftiget inden for det selvejende område. Neden for beskrives forvaltningens organisation og de forskellige medarbejdertyper, som forvaltningen beskæftiger. Beskrivelsen er inddelt i tre afsnit, som er skoler og institutioner, områderne og kontorer og stabe.

Skoler og institutioner

Skoler og institutioner varetager kerneopgaven med undervisning og pasning af børn. I skoler består ledelsen af en skoleleder samt i forskellig udstrækning af en souschef, en leder af det pædagogiske læringsmiljø og en administrativ leder. I klynger består ledelsen af en klyngeleder samt klyngens pædagogiske ledere. Lederne har forskellige uddannelsesmæssige baggrunde som fx lærere, pædagoger og akademikere. Følgende hovedmedarbejdertyper er beskæftiget på skoler og institutioner:

- Lærere: Undervisning af skoleelever. Er beskæftiget på skoler. Lærere er professionsbacheloruddannede. Der er 3.369 årsværk lærere i forvaltningen.
- Pædagoger: Udøver pædagogisk faglært arbejde for børn i forskellige alderstrin, vuggestuer, børnehaver, skoler og fritidshjem. Pædagoger er professionsbachelor uddannede. Der er 5.714 årsværk pædagoger i forvaltningen, hvoraf 1.771 årsværk er beskæftiget inden for det selvejende område.
- Pædagogmedhjælpere: Udøver ufaglært pædagogisk arbejde for børn i forskellige alderstrin, vuggestuer, børnehaver og fritidshjem. Pædagogmedhjælpere er ufaglærte. Der er 3.103 årsværk pædagogmedhjælpere i forvaltningen, hvoraf 911 årsværk er beskæftiget inden for det selvejende område.

Derudover beskæftiger skoler og institutioner også børnehaveklasseledere, pædagogassistenter, teknisk personale, rengøringspersonale, administrativt personale, inklusionspædagoger og køkkenpersonale.

Områderne

Områderne yder ledelsesmæssig og tværfaglig support til klynger/netværk og skoler. I områderne består ledelsen af en områdechef, en souschef og en tværfaglig chef. Lederne har forskellige uddannelsesmæssige baggrunde som fx lærere, pædagoger og akademikere. Følgende hovedmedarbejdertyper er beskæftiget i områderne:

- Sundhedsplejen: Tilbyder ydelser af sundhedsfremmende og forebyggende karakter til alle skole- og spædbørn i alderen 0-18 år. Sundhedsplejen er ansat i de tværfaglige støttefunktioner i områderne. Sundhedsplejen er uddannede sygeplejersker med 1½ års tillæg som sundhedsplejerske. Der er 197 årsværk i sundhedsplejen.
- Psykologer: Understøtter og fastholder udviklingen af faglige og inkluderende miljøer ved at sætte de psykologfaglige kompetencer i spil i det lokale arbejde med samt omkring børn og medarbejdere. Psykologer er ansat i de tværfaglige støttefunktioner i områderne samt i Børnecenter København og Børneklubben. Psykologer er uddannede cand. psych. eller cand. pæd. psych. Der er 88 årsværk psykologer i forvaltningen.
- Talehørelærere: Understøtter enkeltelever/elevgrupper med specifikt behov for tale-/sprog-/høre- undervisning fra 0-18 år. Ansat i de tværfaglige støttefunktioner i områderne samt i Børnecenter København og Børneklubben. Talehørelærere er uddannede lærere eller pædagoger med diplom i specialpædagogik med fokus på tale og høre eller bachelorer/akademikere i audiologopædi. Der er 64 årsværk talehørelærere i forvaltningen.

Derudover beskæftiger områderne også pædagogiske konsulenter, skolekonsulenter, administrativt personale, støttepædagoger, sprogvejledere og inklusionskoordinatorer.

Kontorer og stabe

Kontorer og stabe varetager opgaver inden for faglig understøttelse, support, drift og udvikling af skoler og institutioner, politisk betjening, administration, monitorering samt kompetenceudvikling. Ledelsen i kontorerne og stabene består af kontorchefer og stabschefer suppleret i forskellig udstrækning med souschefer og teamledere. Hovedparten af lederne er uddannet bachelorer og akademikere. Følgende hovedmedarbejdertyper er beskæftiget i kontorer og stabe:

- Administrativt personale: Varetager forskelligartede opgaver inden for faglig understøttelse og udvikling af skoler og institutioner, politisk betjening, administration og support samt kompetenceudvikling. Administrativt personale er hovedsagligt kontoruddannede, akademikere, bachelorer, pædagoger, lærere, arkitekter og ingeniører m.fl. Der er 336 årsværk administrativt personale i kontorer og stabe.

Derudover beskæftiger kontorer og stabe også dagplejere, rengøringspersonale, økonomaer, ernæringsassistenter, tandlæger, tandplejere, tandteknikere, tandklinikassistenter, fysioterapeuter, ergoterapeuter, socialrådgivere, anden undervisningspersonale og teknisk personale.

I tabellen neden for vises fordelingen af hovedmedarbejdertyper i forvaltningen:

Kategori	Kommunale	Selvejende	I alt kommunale og selvejende
Lærere	3.369	0	3.369
Pædagoger	3.943	1.771	5.714
Pædagogmedhjælpere	2.192	911	3.103
Sundhedsplejen	197	0	197
Psykologer	88	0	88
Talehørelærere	64	0	64
Administrativt personale i kontorer og stabe	336	0	336
Øvrigt personale	3.674	788	4.462
Hovedtotal	13.863	3.469	17.332